

Specialioji ataskaita

Interesų konfliktas ES sanglaudos ir žemės ūkio išlaidų srityse

Sistema sukurta, tačiau nepakanka skaidrumo ir trūksta nustatymo priemonių

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Turinys

	Dalis
Santrauka	I–VI
Įvadas	01–13
Interesų konfliktai ir ES biudžetas	01–06
Interesų konfliktai ir pasidalijamasis valdymas	07–10
Interesų konflikto rizika ir teisinės valstybės principo apsauga	11–13
Audito apimtis ir metodas	14–17
Pastabos	18–82
Priemonės, skirtos skaidrumui didinti ir pranešėjų apsaugai užtikrinti, dar neįdiegtos	18–48
Komisija siūlo išsamius mokymus ir reikalauja privalomų deklaracijų, tačiau jos procedūrose, susijusiose su „sukamųjų durų“ reiškiniu, yra trūkumų	20–24
Komisija nustato valstybių narių prevencijos procedūrų trūkumų ir teikia naudingų gairių	25–28
Valstybės narės turi interesų konfliktų prevencijos sistemą, tačiau ji nepasikeitė nuo tada, kai buvo patvirtinta nauja ES apibrėžtis	29–30
Valstybės narės turi interesų konfliktų valdymo procedūras, tačiau vis dar esama tam tikrų trūkumų	31–42
Stengiamasi didinti ES lėšų gavėjų skaidrumą	43–46
Vėluojama į nacionalinę teisę perkelti direktyvą dėl pranešėjų apsaugos	47–48
Interesų konfliktų nustatymo, sprendimo ir pranešimo apie juos priemonių spragos	49–82
Komisija daugiausia dėmesio skiria pranešimams apie įtariamus atvejus	51–58
Valstybės narės daug dėmesio skiria su viešaisiais pirkimais susijusių interesų konfliktų nustatymui, tačiau per mažai dėmesio skiria tam tikroms grėsmėms	59–64
Valstybių narių audito institucijos nustatė interesų konfliktų valdymo trūkumų	65–66
Interesų konfliktams nustatyti nepakankamai naudojama duomenų gavyba	67–73
Sprendimo mechanizmai yra įdiegti, tačiau procedūros gali užtrukti	74–77

Pranešimai apie interesų konfliktus yra neišsamūs 78–82

Išvados ir rekomendacijos 83–91

Santrumpos

Terminų žodynėlis

Komisijos atsakymai

Chronologija

Audito grupė

Santrauka

I Interesų konfliktas – pažeidimas, turintis įtakos ES biudžetui ir galintis būti susijęs su nesąžininga veikla. Jis apibrėžtas ES finansiniame reglamente ir ES direktyvose dėl viešųjų pirkimų.

II 2018 m. peržiūrėjus Finansinio reglamento 61 straipsnį, prievolės vengti interesų konfliktų buvo aiškiai išplėstos ir pradėtos taikyti taip pat asmenims, valstybėse narėse pasidalijamojo valdymo srityje dalyvaujantiems valdant ES lėšas. Interesų konflikto esama tais atvejais, kai dėl priežasčių, susijusių su šeima, emociniu gyvenimu, politinėmis ar nacionalinėmis pažiūromis, ekonominiais interesais arba kitais tiesioginiais ar netiesioginiais asmeniniais interesais, kyla pavojus, kad asmenys, dalyvaujantys vykdančiam ES biudžetą, nebegalės nešališkai ir objektyviai vykdyti savo funkcijų.

III Audito tikslas buvo atsižvelgiant į peržiūrėtus teisės aktus, naujausius atvejus ir pagrindinių suinteresuotųjų subjektų bei visuomenės interesus, patikrinti, ar Komisija ir valstybės narės tinkamai sprendė interesų konfliktų problemą bendros žemės ūkio politikos ir sanglaudos politikos srityse. Atliekant auditą buvo siekiama išryškinti galimus interesų konfliktų valdymo trūkumus Komisijos ir valstybių narių lygmeniu ir rekomenduoti patobulinimus.

IV Įvertinome interesų konfliktų prevencijos sistemą ir procedūras, taip pat priemones, skirtas tokiems atvejams nustatyti, spręsti ir apie juos pranešti.

V Nustatėme, kad ir Komisija, ir valstybės narės dėjo pastangų sprendžiant interesų konfliktų problemą, tačiau vis dar esama spragų, visų pirma susijusių su skaidrumo skatinimu ir rizikingų situacijų nustatymu valstybėse narėse, taip pat išsamiu pranešimu apie interesų konfliktų atvejus, kad Komisija ir valstybių narių institucijos galėtų turėti aiškų bendrą supratimą.

VI Rekomenduojame priemones, kurios padėtų Komisijai pagerinti jos gebėjimą užkirsti kelią interesų konfliktams, juos nustatyti ir skatinti skaidrumą.

Ivadas

Interesų konfliktai ir ES biudžetas

01 Interesų konfliktas – pažeidimas, turintis įtakos ES biudžetui ir galintis būti susijęs su nesąžininga veikla. Europos Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad „interesų konfliktas pats savaime ir, objektyviai vertinant, yra didelis pažeidimas ir todėl nebūtina vertinti atitinkamų šalių ketinimų ir to, ar jos elgėsi sąžiningai ar nesąžiningai“¹. Interesų konfliktas yra apibrėžtas ES finansiniame reglamente² ir ES direktyvose dėl viešųjų pirkimų³.

02 2018 m. peržiūrėjus Finansinio reglamento 61 straipsnį, prievolės vengti interesų konfliktų buvo aiškiai išplėstos ir pradėtos taikyti taip pat asmenims, valstybėse narėse dalyvaujantiems valdant ES lėšas. Šis straipsnis taip pat taikomas asmenims, dalyvaujantiems priimant sprendimus dėl ES išlaidų programų parengiamųjų aktų, pavyzdžiui, vyriausybių nariams. Pagal 61 straipsnio 3 dalį interesų konflikto esama tais atvejais, kai dėl priežasčių, susijusių su šeima, emociniu gyvenimu, politinėmis ar nacionalinėmis pažiūromis, ekonominiais interesais arba kitais tiesioginiais ar netiesioginiais asmeniniais interesais, kyla pavojus, kad asmuo, dalyvaujantis vykdamas ES biudžetą, nebegalės nešališkai ir objektyviai vykdyti savo funkcijų.

03 Nustačiusi tariamą ar faktinį interesų konfliktą, atitinkama institucija privalo užtikrinti, kad atitinkamas asmuo nutrauktų visą savo veiklą tuo klausimu. Finansinio reglamento 36 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad vykdamas ES biudžetą būtų vykdoma efektyvi vidaus kontrolė, grindžiama geriausia tarptautine praktika ir apimanti interesų konfliktų vengimą.

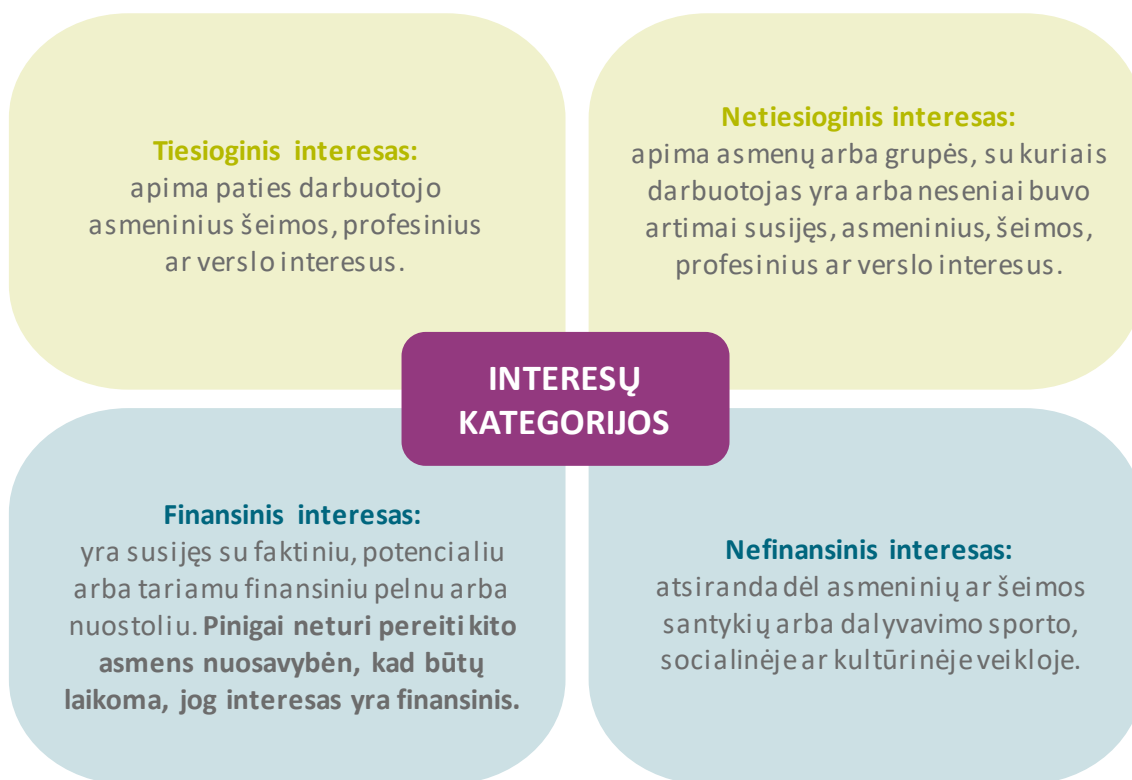
04 Šioje ataskaitoje žodį „interesas“ apibrėžiame kaip įsipareigojimą, prievolę, pareigą ar tikslą, susijusį su tam tikru socialiniu ir ekonominiu vaidmeniu ar praktika. Tokiu interesu gali būti siekiama palankumo arba nepalankumo tam tikriems asmenims ar grupėms. Interesas gali būti tiesioginis arba netiesioginis, finansinis arba nefinansinis (žr. [1 diagramą](#)).

¹ Ismeri Europa Srl prieš Europos Bendrijų Audito Rūmus.

² ES finansinis reglamentas, 61 straipsnis.

³ Direktyvos 2014/23/ES 35 straipsnis, Direktyvos 2014/24/ES 24 straipsnis ir Direktyvos 2014/25/ES 42 straipsnis.

1 diagrama. Interesų kategorijos

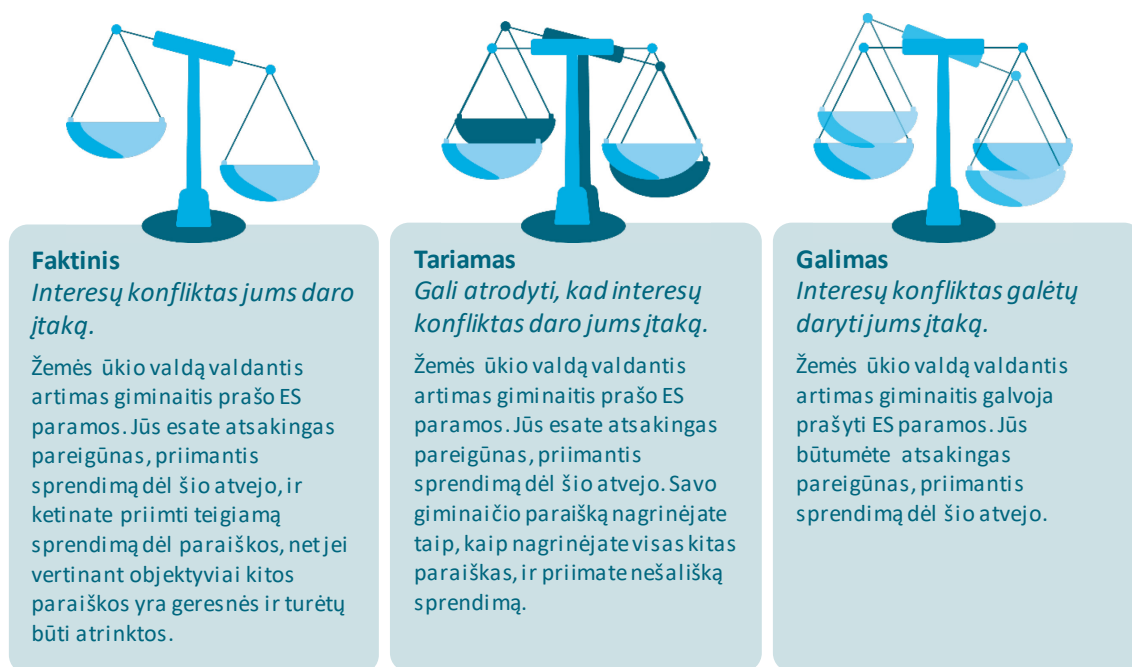

Šaltinis: Victorian Public Sector Commission, 2016 m.

05 EBPO⁴ skiria kelias interesų konflikto rūšis: faktinis, potencialus ir tariamas konfliktas. Jų skirtumas, neapibrėžtas ES teisėje, bet susijęs su ES finansavimo aplinkybėmis, parodytas **2 diagramoje**:

⁴ EBPO, Managing conflict of interest in the public sector, 2005.

2 diagrama. Faktinio, tariamo ir potencialaus interesų konflikto pavyzdžiai

Šaltinis: Audito Rūmai.

06 Be to, nacionalinėmis taisyklėmis taip pat gali būti sprendžiama interesų konfliktų, susijusių su privačiais ES finansuojamų projektų naudos gavėjais (pavyzdžiui, naudos gavėjų ir jų tiekėjų), kuriems Finansinis reglamentas netaikomas, problema. Šiomis taisyklėmis paprastai siekiama išvengti kainų išpūtimo, melagingų įrodymų išlaidoms pagrįsti pateikimo arba tinkamumo finansuoti taisyklių apėjimo⁵. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) pastaraisiais metais nustatė tokių atvejų⁶.

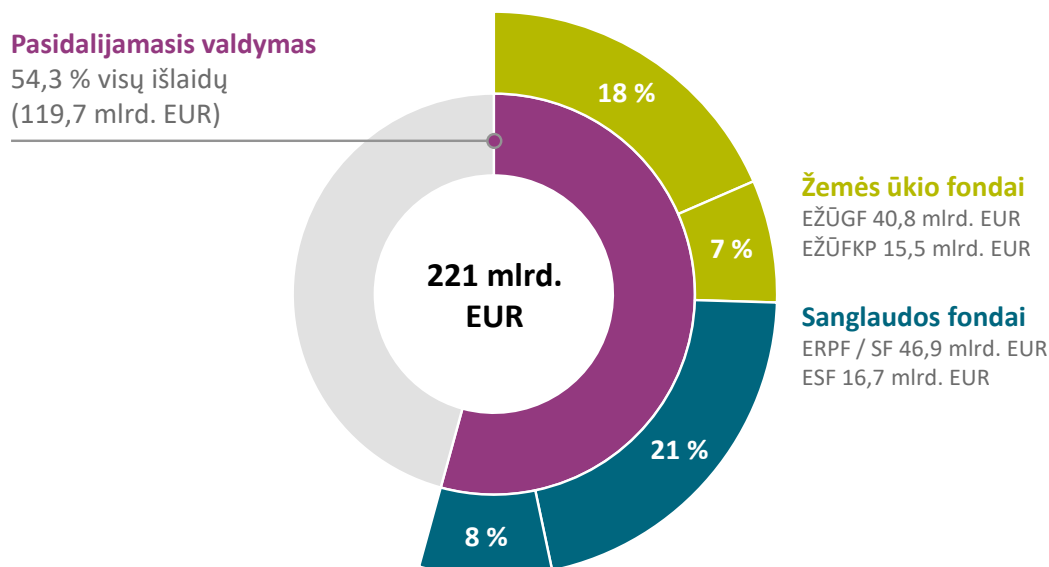
Interesų konfliktai ir pasidalijamasis valdymas

07 Apie pusę ES išlaidų taikomas Komisijos ir valstybių narių pasidalijamasis valdymas (žr. **3 diagramą**). Tai du žemės ūkio fondai – Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) – ir trys pagrindiniai sanglaudos fondai: Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), Europos socialinis fondas (ESF) ir Sanglaudos fondas (SF).

⁵ Žr., pavyzdžiui, EBPO, *Collusion and Corruption in Public Procurement*, 2010.

⁶ Žr. 2021 m. OLAF ataskaitą, p. 18, arba 2020 m. OLAF ataskaitą, p. 14 ir 15.

3 diagrama. 2021 m. ES išlaidos taikant pasidalijamąjį valdymą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Europos Komisijos parengtomis 2021 m. Europos Sąjungos metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

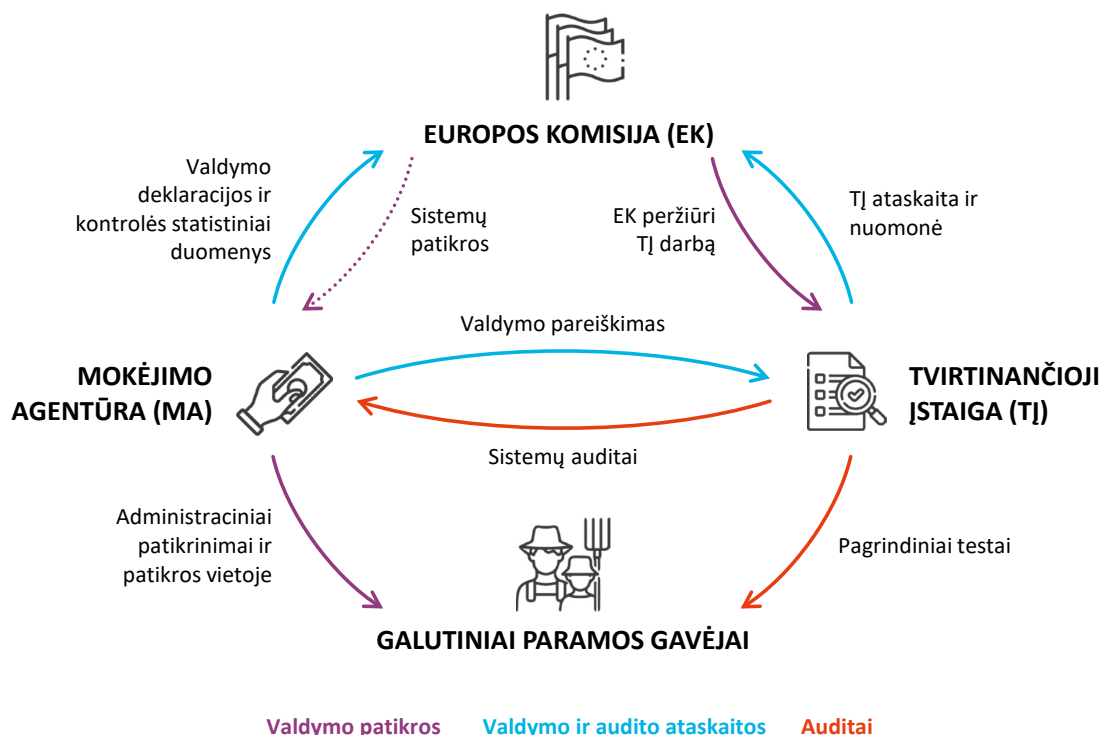
08 Taikant pasidalijamojo valdymo principą bendra atsakomybė už biudžeto vykdymą tenka Komisijai. **Komisija** gauna patikinimą iš įdiegtų vidaus kontrolės ir atskaitomybės sistemų, teikia gaires ir paramą valstybių narių vykdomosioms ir audito institucijoms, atlieka auditą ir gali taikyti finansines pataisas, jei valstybės narės negeba apsaugoti ES biudžeto. **Valstybės narės** turi imtis veiksmingų ir proporcingų priemonių, kad užkirstų kelią pasidalijamojo valdymo pažeidimams (pavyzdžiui, interesų konfliktams), įskaitant pažeidimus dėl sukčiavimo, juos nustatytų ir ištaisytų bei susigrąžintų nepagrįstai išmokėtas sumas.

09 **Sanglaudos** srityje vadovaujančiosios institucijos yra atsakingos už dotacijų paraiškų vertinimą, projektų atranką finansavimui, administracinių patikrinimų ir patikrų vietoje vykdymą, mokėjimų patvirtinimą, duomenų apie kiekvieną operaciją rinkimą ir kovos su sukčiavimu priemonių nustatymą. Vadovaujančiosios institucijos tam tikras savo funkcijas gali patikėti tarpinėms arba įgaliotosioms institucijoms, o šios gali būti ministerijos arba kitos viešosios ar privačios įstaigos. Nepriklausomos audito institucijos tikrina, ar veiksmingai veikia veiksmų programos valdymo sistemos ir vidaus kontrolė.

10 **Žemės ūkio** srityje (žr. **4 diagramą**) vadovaujančiosios institucijos valdo kaimo plėtros programas, finansuojamas iš EŽŪFKP. Išlaidų, finansuojamų iš EŽŪGF ir EŽŪFKP, administravimas ir kontrolė yra mokėjimo agentūrų atsakomybės sritis. Tokias funkcijas, kaip paramos paraiškų tvarkymas ar galutinių paramos gavėjų patikros

vietoje, jos gali pavesti atlikti kitoms viešosioms ar privačioms institucijoms. Tvirtinančiosios institucijos pareiškia nuomonę, ar metinės finansinės ataskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos, ar tinkamai veikia jos vidaus kontrolės sistema ir ar išlaidos, kurias Komisijos prašyta kompensuoti, atitinka teisėtumo bei tvarkingumo reikalavimus.

4 diagrama. Pasidalijamasis valdymas BŽŪP srityje

Šaltinis: Audito Rūmai.

Interesų konflikto rizika ir teisinės valstybės principo apsauga

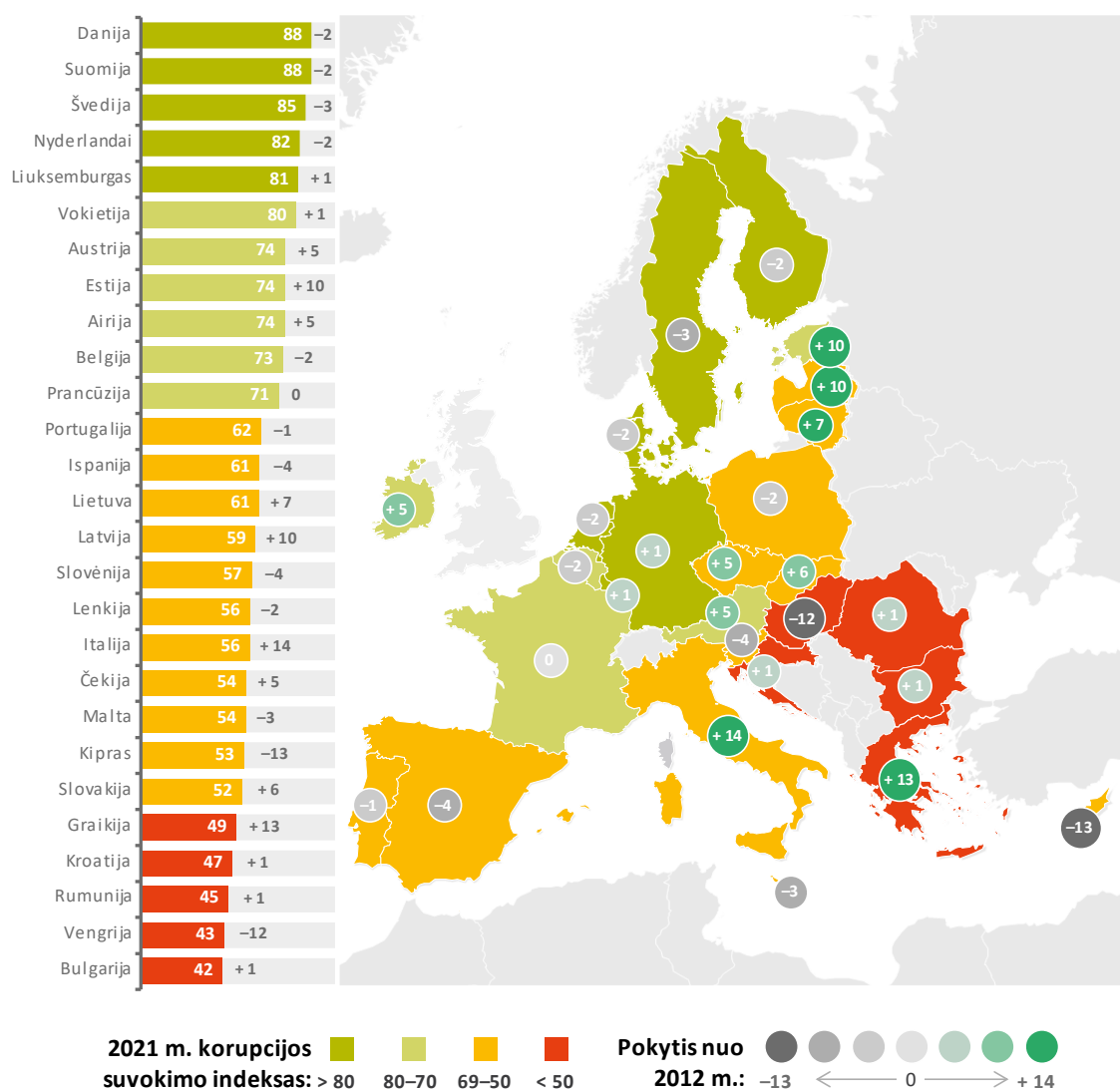
11 Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ataskaitoje⁷ parodoma, kaip interesų konfliktai pasidalijamojo valdymo srityje gali kelti didelę riziką per visą projekto valdymo ciklą. Paraiškų teikimo ir projektų atrankos etape dėl valstybės pareigūnų, pareiškėjų ir trečiųjų šalių slapto susitarimo projektai gali laimėti nesąžiningai. Pažeidėjai gali papirkti valstybės pareigūnus ir suklastoti dokumentus. Projekto užbaigimo ir vertinimo etape interesų konfliktai gali kelti pavojų vertinimo ataskaitų objektyvumui.

12 2022 m. sausio mėn. „Transparency International“ paskelbė naujausią savo korupcijos suvokimo indekso (KSI) versiją. Šis indeksas apima ne tik kyšininkavimą, bet

⁷ OECD, Fraud and Corruption in European Structural and Investment Funds, 2019.

ir kitų formų viešųjų lėšų nukreipimą kitur. Juo vertinami prevenciniai mechanizmai, pavyzdžiui, valdžios sektoriaus gebėjimas užtikrinti, kad būtų taikomi sąžiningumo mechanizmai, arba tai, ar yra tinkami teisės aktai, reglamentuojantys finansinės informacijos atskleidimą, interesų konfliktų prevenciją ir prieigą prie informacijos. Apskritai ES vidutiniškai laikoma mažiau korumpuota nei kiti regionai. Danija, Švedija ir Suomija yra vienos iš geriausiai vertinamų valstybių. Rumunija, Vengrija ir Bulgarija yra prasčiausiai vertinamos ES valstybės (žr. [5 diagramą](#)).

5 diagrama. 2021 m. korupcijos suvokimo indeksas – Europos Sąjunga

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis „Transparency International“ 2021 m. korupcijos suvokimo indeksu, 2022 m.

13 2020 m. gruodžio mėn. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė [Reglamentą 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo](#). Reglamente nurodytos kelios situacijos, kurios gali reikšti teisinės valstybės principų pažeidimą. Pagal reglamento 3 straipsnį viena iš tokių situacijų yra „neužtikrinimas, kad nebūtų interesų konfliktų“. Kai tokie pažeidimai turi pakankamai tiesioginį poveikį patikimam ES biudžeto finansiniam valdymui arba yra didelė tokio poveikio rizika, Komisija turi pasiūlyti atitinkamas priemones. 2022 m. kovo mėn. buvo paskelbtos [Komisijos gairės](#), kuriose nurodyta, kaip tas nuostatas taikyti⁸. 2022 m. balandžio 27 d. Komisija Vengrijai išsiuntė pranešimo laišką, kuriuo oficialiai pradėjo Reglamente 2092/2020 nustatytą ES biudžeto apsaugos procedūrą. 2022 m. rugsėjo 18 d. Komisija Tarybai pasiūlė priemones, skirtas ES biudžetui ir ES finansiniams interesams apsaugoti nuo teisinės valstybės principų pažeidimų Vengrijoje⁹.

⁸ Reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo taikymo gairės, C(2022) 1382 *final*, 2022 3 2, Briuselis.

⁹ Pasiūlymas dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo dėl priemonių Sąjungos biudžetui apsaugoti nuo teisinės valstybės principų pažeidimų Vengrijoje, COM/2022/485 *final*.

Audito apimtis ir metodas

14 Mūsų tikslas buvo patikrinti, ar bendrosios žemės ūkio politikos ir sanglaudos politikos srityse tinkamai sprendžiama interesų konfliktų problema, atsižvelgiant į peržiūrėtus teisės aktus, naujausius atvejus ir pagrindinių suinteresuotųjų subjektų, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir visuomenės, interesus. Šiuo tikslu vertinome, ar Komisija ir valstybės narės:

- sukūrė išsamią teisinę sistemą, parengė tinkamas procedūras ir ėmėsi informuotumo didinimo veiksmų, kad užkirstų kelią interesų konflikto situacijoms, ir
- ėmėsi priemonių interesų konfliktams nustatyti, spręsti ir apie juos pranešti.

15 Daugiausia dėmesio skyrėme interesų konfliktams pasidalijamojo valdymo srityje, kaip apibrėžta Finansiniame reglamente ir Viešųjų pirkimų direktyvoje, tačiau taip pat nagrinėjome interesų konfliktus, susijusius su privačiais ES išlaidų programų naudos gavėjais. Apėmėme ERPF ir SF, ESF, EŽŪGF ir EŽŪFKP finansuojamas priemones, jos sudaro beveik 95 % visų pasidalijamojo valdymo srities išlaidų.

16 Audito įrodymus surinkome šiais būdais:

- atlikę interesų konfliktų srities strateginių, teisėkūros, politikos ir gairių dokumentų peržiūrą;
- surengę pokalbius su penkių Komisijos generalinių direktoratų¹⁰ ir OLAF, Europos prokuratūros¹¹, ES ombudsmeno, EBPO, GRECO¹², JT etikos tarnybos, mokslo ekspertų ir akademikų, analitinių centrų ir kitų susijusių suinteresuotųjų subjektų atstovais;

¹⁰ Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato (AGRI GD), Biudžeto generalinio direktorato (BUDG GD), Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato (EMPL GD), Žmogiškųjų išteklių ir saugumo generalinio direktorato (HR GD) ir Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato (REGIO GD).

¹¹ Europos prokuratūra yra Europos Sąjungos nepriklausoma viešoji baudžiamojo persekiojimo institucija.

¹² Kovos su korupcija valstybių grupė (GRECO) yra Europos Tarybos kovos su korupcija taryba.

- o keturiose valstybėse narėse (Vokietijoje¹³, Vengrijoje, Maltoje ir Rumunijoje) surengę pokalbius su daugiau kaip 50 nacionalinių ir regioninių valdžios institucijų, administruojančių sanglaudos ir žemės ūkio fondus, atstovais, taip pat nevyriausybinių organizacijų atstovais. Šias keturias valstybes nares pasirinkome pagal tokius kriterijus, kaip dydis, nacionalinė ir regioninė struktūra, geografinė aprėptis, ES paramos sanglaudai ir žemės ūkiui reikšmingumas, vieta įvairiuose korupcijos indeksuose ir valstybių narių pranešimai Komisijai (OLAF) apie interesų konfliktus. Be to, kreipėmės į kitas dvi valstybes nares (Italiją ir Liuksemburgą) dėl atskirų interesų konfliktų atvejų, kuriuos nustatė žiniasklaida, ir įtraukėme atitinkamus Čekijos pavyzdžius, nustatytus mums rengiant patikinimo pareiškimą;
- o atlikę visų ES valstybių narių apklausą, kuria siekėme surinkti informaciją ir nuomones, kad papildytume savo audito darbą, susijusį su į mūsų imtį įtrauktomis valstybėmis narėmis. Apklausą pateikėme pagrindinėms pasidalijamojo valdymo institucijoms, visų pirma vadovaujančiosioms institucijoms, mokėjimo agentūroms, audito institucijoms, tvirtinančiosioms įstaigoms ir tvirtinančiosioms institucijoms. Į apklausą atsakė daugiau kaip 90 % respondentų.

17 2021 m. gruodžio mėn. surengėme ekspertų diskusiją apie interesų konfliktus pasidalijamojo valdymo srityje, joje dalyvavo mokslo, politikos ir administravimo sričių ekspertai. Ekspertai padėjo mums patikrinti ir parengti per auditą nustatytus faktus.

¹³ Pirmiausia dėmesį sutelkėme į Bavarijos ir Saro krašto regionus.

Pastabos

Priemonės, skirtos skaidrumui didinti ir pranešėjų apsaugai užtikrinti, dar neįdiegtos

18 Valstybių narių institucijos, kurioms taikomas pasidalijamojo valdymo principas, turėtų turėti patikimą interesų konfliktų prevencijos politiką, grindžiamą aiškia ir išsamia teisine sistema, strategijomis, procedūromis ir nuolatine informuotumo didinimo veikla. Užkirsti kelią interesų konfliktams taip pat padeda skaidri prieiga prie informacijos apie ES lėšų gavėjus ir pranešėjų apsauga.

19 Siekdama užkirsti kelią vidaus interesų konfliktams Komisija turėtų nustatyti susijusią riziką, didinti informuotumą šiuo klausimu ir rengti atitinkamus darbuotojų mokymus. Kadangi už ES biudžetą galiausiai yra atsakinga Komisija, ji turėtų tikrinti, ar valstybių narių kontrolės sistemos, kuriomis sprendžiama interesų konflikto rizika, veikia veiksmingai, ir teikti gaires atitinkamoms institucijoms.

Komisija siūlo išsamius mokymus ir reikalauja privalomų deklaracijų, tačiau jos procedūrose, susijusiose su „sukamųjų durų“ reiškiniu, yra trūkumų

20 Vidaus tikslais Komisija interesų konfliktų problemą sprendžia kaip savo etikos ir sąžiningumo sistemos dalį, visų pirma reglamentuojamą ES tarnybos nuostatais¹⁴, jų įgyvendinimo nuostatomis¹⁵ ir etikos kodeksais bei vadovais. Komisijos taisyklėse reikalaujama, kad darbuotojai pateiktų interesų konfliktų, kurie galėtų pakenkti jų nešališkumui, *ad hoc* deklaracijas. Taisyklėmis reglamentuojamas dovanų, svetingumo ir paslaugų priėmimas, darbuotojų sutuoktinių ar partnerių vykdomos profesinės veiklos deklaravimas, taip pat reikalavimas gauti išankstinį leidimą bet kokiai išorės veiklai ir deklaruoti veiklą po darbo. Įgyvendinimo procedūros įvairiuose generaliniuose direktoratuose skiriasi.

21 Komisijos darbuotojai turi pateikti deklaracijas apie galimus interesų konfliktus įvairiais jų profesinės veiklos laikotarpiais: pradėdami dirbti, jei dalyvauja viešųjų pirkimų procedūroje, taip pat išeidami iš institucijos ir grįždami iš atostogų dėl

¹⁴ ES tarnybos nuostatai.

¹⁵ Commission Decision of 29.6.2018 on outside activities and assignments and on occupational activities after leaving the Service, C(2018) 4048 final, 2018 6 29, Briuselis.

asmeninių priežasčių. Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato (REGIO GD) ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato (EMPL GD) auditoriai prieš kiekvieną audito užduotį pateikia deklaracijas, o Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato (AGRI GD) auditoriai turi pranešti apie situacijas, kai jie gali atsidurti interesų konflikto situacijoje.

22 Komisija paskelbė vidaus gaires¹⁶, parengė išsamią mokymo etikos klausimais politiką ir specialų puslapį savo intranete. Darbuotojai, manantys, kad gali atsidurti interesų konflikto situacijoje, turėtų nedelsdami informuoti už jų paskyrimą atsakingą organizacinį subjektą (paskyrimų tarnybą), taip pat patariama informuoti savo tiesioginį vadovą. Paskyrimų taryba yra atsakinga už visų galimų interesų konfliktų prevenciją. Darbuotojų interesų deklaracijos saugomos Komisijos žmogiškųjų išteklių programoje. Komisijos gairėse dėl didesnės rizikos funkcijų valdymo daugiausia dėmesio skiriama veiksmingesniam ir aktyvesniam vidaus kontrolės rizikos valdymui. Tai apima procesų pertvarkymą, sustiprintos vidaus kontrolės priemonių diegimą, informuotumo didinimo priemones arba minėtų priemonių derinį. Gairėse patariama, kad kraštutinė priemonė yra privaloma darbuotojų, einančių didesnės rizikos pareigas, rotacija.

23 Europos ombudsmenas – nepriklausoma ir nešališka institucija, tirianti skundus dėl netinkamo ES institucijų ir įstaigų administravimo, – nuo 2013 m. išnagrinėjo apie 70 bylų, susijusių su interesų konfliktais ES institucijose. Dauguma jų (44 bylos) buvo susijusios su interesų konfliktais Komisijoje, įskaitant „sukamųjų durų“ reiškinį, kai asmuo pereina nuo valstybės pareigūno pareigų prie susijusių pareigų privačiame sektoriuje. 2019 m. ombudsmenė padarė išvadą, kad, nors Komisijos praktika atitiko taisykles, būtų galima padaryti daugiau, kad šios taisyklės būtų veiksmingesnės ir prasmingesnės. Ombudsmenė rekomendavo, kad Komisija, nagrinėdama atvejus, susijusius su vyresniaisiais pareigūnais, laikytųsi griežtesnio požiūrio¹⁷.

24 Neseniai ombudsmenė išnagrinėjo 100 Komisijos sprendimų, priimtų 2019–2021 m., susijusių su jos darbuotojų „sukamųjų durų“ reiškiniu¹⁸. Ji nustatė, kad po paskutinio jos tyrimo padėtis pagerėjo, tačiau taip pat pateikė keletą pasiūlymų. Vienas iš jų – Komisija turėtų laikinai drausti buvusiems pareigūnams įsidarbinti, jei jie kelia

¹⁶ Interesų konfliktų vengimo ir valdymo pagal Finansinį reglamentą gairės, (2021/C 121/01).

¹⁷ Ombudsman decision on how the European Commission manages revolving doors.

¹⁸ Ombudsman decision: revolving doors situations.

riziką, kurios negalima sumažinti tinkamai kontroliuojamais ir įgyvendinamais apribojimais¹⁹.

Komisija nustato valstybių narių prevencijos procedūrų trūkumų ir teikia naudingų gairių

25 Komisija interesų konflikto rizikos problemą pasidalijamojo valdymo srityje valstybėse narėse sprendžia daugiausia atlikdama valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų sisteminį auditą ir teikdama gaires. Sisteminiai auditai yra skirti gauti patikinimui, kad valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemos yra veiksmingos užkertant kelią klaidoms ir pažeidimams, įskaitant susijusius su interesų konfliktais, juos nustatant ir ištaisant. Be to, sanglaudos srityje nuo 2021 m. pabaigos Komisija atliko keletą priemonių interesų konfliktams išvengti, kurių imtasi pagal konkrečias programas arba konkrečiose valstybėse narėse, teminius auditus.

26 Peržiūrėjome Komisijos sisteminių audito bylų imtį: dešimt sanglaudos srities ir dešimt žemės ūkio srities bylų. Atliekant dešimt sanglaudos srities auditų buvo vertinamos viešųjų pirkimų valdymo ir kontrolės sistemos, taip pat buvo pateiktos konkrečios išvados dėl interesų konfliktų patikrinimų įrodymų trūkumo (žr. [1 langelį](#)).

1 langelis

Vengrijos viešųjų pirkimų procedūrų trūkumai

2019 m. Komisija nustatė rimtų Vengrijos valdymo ir kontrolės sistemos veikimo trūkumų, susijusių su viešųjų pirkimų procedūrų kontrole. Komisija visoms paveiktoms sutartims taikė 10 % fiksuoto dydžio pataisą.

Šaltinis: Komisija.

27 Iš dešimties peržiūrėtų žemės ūkio audito bylų keturios buvo susijusios su mokėjimo agentūrų akreditacija, o šešios – su viešųjų paramos gavėjų investicijomis į kaimo plėtrą. Išvados daugiausia buvo susijusios su viešųjų pirkimų procedūrų trūkumais, pavyzdžiui, trūkstamomis arba nedatuotomis interesų konfliktų deklaracijomis arba nepakankamai išsamiais mokėjimo agentūrų kontroliniais sąrašais. Nustatėme, kad, be mokėjimo agentūrų akreditacijos kriterijų sisteminių patikrinimų, Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato auditai neapėmė konkrečiai

¹⁹ [European Ombudsman press release](#) No 3/2022: EU administration at critical point in treatment of “revolving doors”, 18 May 2022.

priemonių, kuriomis būtų siekiama užkirsti kelią interesų konfliktams tiesioginių išmokų srityje iki 2021 m., nors valdant tiesiogines išmokas interesų konfliktų gali kilti (žr. pavyzdžius [2 langelyje](#)).

2 langelis

Interesų konfliktai tiesioginių išmokų srityje

Liuksemburge Žemės ūkio ministerijos darbuotojas, turėjęs prieigą prie konfidencialių duomenų apie žemės ūkio paskirties sklypus, už kuriuos niekas neprašė paramos, pasidalijo šia informacija su savo žmona ūkininke. Vėliau jo žmona kreipėsi dėl paramos už šią žemę. Darbuotojas, kuris šio interesų konflikto neatskleidė savo tiesioginiam vadovui, buvo nuteistas dvejų metų laisvės atėmimo bausme, taikant 18 mėnesių lygtinio atleidimo laikotarpį.

Rumunijoje už tiesiogines išmokas atsakingos mokėjimo agentūros pareigūnas patvirtino paramos paraiškas įmonei, kurios akcininkas jis buvo. Rumunijos nacionalinė sąžiningumo agentūra patvirtino, kad tai buvo interesų konfliktas, ir paprašė mokėjimo agentūros imtis atitinkamų priemonių. Po drausminės procedūros pareigūnui buvo skirta nuobauda – trims mėnesiams sumažintas darbo užmokestis.

Šaltinis: Audito Rūmai.

28 2021 m. balandžio mėn. Komisija paskelbė [naujas gaires dėl interesų konfliktų](#), apimančias visus valdymo būdus. Konsultuojantis su valstybių narių ekspertais parengtos ankstesnės gairės, kuriose konkrečiai aptariami interesų konfliktai, [žemės ūkio srityje](#) buvo priimtos 2015 m., o [sanglaudos srityje](#)²⁰ – 2013 m. Komisijos [Kovos su sukčiavimu žinių centras](#) paskelbė gaires dėl interesų konfliktų nustatymo, valdymo ir stebėsenos įgyvendinant ERPF ir ESF. Šio centro interneto svetainėje yra [atvejų tyrimų biblioteka](#), kurioje pateikiami anoniminiai sukčiavimo nustatymo atvejai ir įgyta patirtis. 2011 m. OLAF taip pat išleido vienkartinį anoniminių sukčiavimo atvejų nustatymo ir įgytos patirties [rinkinį](#), į jį įtrauktas skyrius apie interesų konfliktų atvejus.

Valstybės narės turi interesų konfliktų prevencijos sistemą, tačiau ji nepasikeitė nuo tada, kai buvo patvirtinta nauja ES apibrėžtis

29 Finansinio reglamento 61 straipsnis dėl interesų konfliktų tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse. Be to, visose į mūsų imtį įtrauktose valstybėse narėse ir regionuose yra nacionalinės arba regioninės interesų konfliktų apibrėžtys ir aprašymai

²⁰ Europos Komisijos kovos su sukčiavimu portalas..

bei taisyklės, taikomos valstybės pareigūnams ir vyriausybės nariams. Nustatėme, kad mūsų tikrintose valstybėse narėse šios nacionalinės arba regioninės taisyklės yra išsklaidytos daugybėje administracinių ir baudžiamųjų įstatymų, todėl teisinė sistema yra labai fragmentiška, o jos taikymo sritis paprastai nėra tokia išsami kaip Finansinio reglamento 61 straipsnio.

30 Pavyzdžiui, Vokietijoje taisyklės aiškiai neapima interesų konflikto situacijų, kylančių dėl „politinių pažiūrų“ arba „emocinio gyvenimo“. Visose keturiose į mūsų imtį įtrauktose valstybėse narėse taisyklės dėl interesų konfliktų yra bendros etikos, sąžiningumo ir kovos su sukčiavimu sistemos, taikomos valstybės tarnautojams, dalis. Nustatėme, kad nuo 2018 m., kai į Finansinį reglamentą buvo įtrauktas pasidalijamasis valdymas, į mūsų imtį įtrauktų valstybių narių taisyklėse ir procedūrose, reglamentuojančiose ES lėšas, didelių pokyčių neįvyko.

Valstybės narės turi interesų konfliktų valdymo procedūras, tačiau vis dar esama tam tikrų trūkumų

31 Žemės ūkio srityje pagal akreditavimo kriterijus reikalaujama, kad mokėjimo agentūros imtųsi tinkamų priemonių interesų konfliktams išvengti. Į mūsų imtį įtrauktų valstybių narių ir regionų tvirtinančiosios įstaigos 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu nepranešė apie sisteminius trūkumus, susijusius su tokiais priemonėmis.

32 Sanglaudos srityje, prieš pradėdant įgyvendinti 2014–2020 m. programas, vadovaujančiosios institucijos turėjo atlikti rizikos vertinimą dėl sukčiavimo, susijusio su pagrindiniais programų valdymo procesais, poveikio ir tikimybės, ir įdiegti tinkamas priemones šiai rizikai sumažinti. Vykstant vadovaujančiųjų institucijų paskyrimo procesui, kovos su sukčiavimu priemonių įgyvendinimą turėjo patikrinti nepriklausoma audito institucija. Komisija bei valstybės narės atliko kelis šių kovos su sukčiavimu priemonių auditus iš eilės.

33 Dažniausia prevencinė priemonė, kurią taikė mūsų nagrinėtos valstybių narių institucijos, yra interesų savideklaracijos. Jos paprastai pildomos priimant į darbą ir prieš svarbius ES lėšų valdymo etapus (subsidijų skyrimą, viešuosius pirkimus, patikrinimus ir auditą), bet jų nepildė ministrai ar valstybės sekretoriai, rengiantys ir priimančys sprendimus dėl ES programų. Rumunija yra vienintelė į mūsų imtį įtraukta valstybė narė, kuri renka ir skelbia visų valstybės tarnautojų metines turto ir interesų deklaracijas. Tačiau agentūra neanalizuoja ir netikrina šių deklaracijų turinio, išskyrus atvejus, kai pradedamas tyrimas.

34 Maltoje, Vengrijoje ir Rumunijoje vyriausybės ministrai turi reguliariai teikti pajamų ir turto deklaracijas. Vokietijoje to nėra nei federaliniu, nei regioniniu lygmeniu. Ministrai deklaracijas turi teikti tik tuo atveju, kai jie taip pat yra parlamento nariai, ir jose pateikiama mažiau duomenų nei kitose į mūsų imtį įtrauktose valstybėse narėse.

35 Pagal Finansinio reglamento 61 straipsnio 2 dalį valstybių narių valstybės tarnautojai savo tiesioginiam vadovui privalo pranešti apie situacijas, keliančias interesų konflikto riziką, ir, jei interesų konfliktas pasitvirtina, nutraukti visą savo veiklą tuo klausimu. Iš institucijų, su kurių atstovais kalbėjomės, sužinojome, kad tokios deklaracijos renkamos popierinės, saugomos žmogiškųjų išteklių skyriuje ir gali būti panaudotos, jei vėliau kiltų įtarimų dėl interesų konflikto. Tačiau nacionalinės arba regioninės valdžios institucijos paprastai neregistruoja šių deklaracijų centrinėje duomenų bazėje, išskyrus Rumuniją ir žemės ūkio fondų mokėjimo agentūrą Vengrijoje.

36 Į mūsų imtį įtrauktos valstybių narių valdžios institucijos mokymo ir informavimo apie interesų konfliktų vengimą priemonės laikė svarbiomis. Apskritai nustatėme, kad jos rengė atitinkamus mokymus etikos ir kovos su korupcija bei sukčiavimu klausimais. Interesų konfliktai paprastai aptariami kaip mokymo sukčiavimo klausimais dalis, nors dažnai tai būna nežymus komponentas.

37 Valstybių narių valdžios institucijos taip pat rengia informuotumo didinimo akcijas, skirtas darbuotojams, dalyvaujantiems valdant ES lėšas. Nustatėme gerosios informuotumo didinimo veiklos pavyzdžių (žr. pavyzdį [3 langelyje](#)).

3 langelis

Veikla, kuria siekiama organizacijos viduje didinti informuotumą apie interesų konflikto riziką viešuosiuose subjektuose

Rumunijoje Nacionalinė sąžiningumo agentūra, įgyvendindama projektą [LINC](#), kartu su „Transparency International“ ministerijose, vadovaujančiose institucijose ir tarpinėse įstaigose rengė informacinius susitikimus kovos su sukčiavimu ir korupcija klausimais. Agentūra parengė [vadovus](#), kaip deklaruoti interesus ir turtą, taip pat interesų konfliktų bylų rinkinį. Rumunijos vadovaujančiosios institucijos ir agentūros kasmet rengia mokymus, kaip pildyti šias deklaracijas.

Vokietijoje dvi regioninės vadovaujančiosios institucijos surengė bendrus antikorupcinius mokymus, siekdamas pasidalyti patirtimi. Dar viename regione visiems valstybės tarnautojams per internetinę mokymosi platformą reguliariai rengiami korupcijos ir interesų konfliktų prevencijos kursai.

Šaltinis: Audito Rūmai.

38 Vokietijos institucijos skelbia viešai prieinamas [metines korupcijos ir sąžiningumo ataskaitas](#), kuriose nurodomas bendras korupcijos lygis viešajame sektoriuje federaliniu lygmeniu. Ataskaitose pateikiami susijusių nusikalstamų veikų statistiniai duomenys ir anoniminiai korupcijos atvejų, įskaitant interesų konfliktus, pavyzdžiai. Šiose ataskaitose nepateikiama jokios informacijos apie korupciją valdant ES lėšas, o regioniniu lygmeniu – juo valdoma dauguma ES sanglaudos ir žemės ūkio programų – panašios ataskaitos neteikiamos.

39 Rumunijoje Nacionalinė sąžiningumo agentūra [savo interneto svetainėje](#) skelbia metines ir ketvirtines veiklos ataskaitas, jose pateikiama tokia informacija kaip teismų patvirtintų interesų konflikto bylų skaičius, valstybės tarnautojų, kuriems skirtos sankcijos, skaičius, jų pareigos ir institucija, kurioje jie dirba, bei taikytų sankcijų rūšys. Šiose ataskaitose, nors jos ir labai išsamios, pateikiami tik tie atvejai, kuriuos ištyrė agentūros inspektoriai.

40 Valstybių narių institucijose taip pat taikomos kitos prevencinės priemonės:

- funkcinis užduočių pasidalijimas (pareigų atskyrimas);
- „keturių akių“ principo taikymas;
- patikros tiek paraiškos, tiek projekto įgyvendinimo etapais;

- o patikros, įskaitant vidaus auditorių arba, esant pavaldžioms ir (arba) vietos valdžios institucijos, aukštesnės institucijos atliekamas patikras;
- o tvirtinančiosios įstaigos ir (arba) audito institucijos, nacionalinių arba regioninių audito institucijų, Komisijos ir Audito Rūmų atliekamas auditas;
- o darbuotojų rotacija, jei įmanoma, arba atsakomybės sričių keitimas.

41 Darbuotojų rotacija yra svarbi priemonė, padedanti išvengti interesų konfliktų. Tačiau į mūsų imtį įtrauktose valstybėse narėse pasidalijamojo valdymo institucijos darbuotojų rotaciją taikė nereguliariai ir nenuosekliai. Vokietijoje daugiau dėmesio buvo skiriama pareigų atskyrimui ir „keturių akių“ principui. Maltoje nebuvo pakankamai patyrusių ir parengtų darbuotojų, kad rotacija būtų veiksminga. Rumunijoje valstybės tarnautojai, dirbantys sanglaudos srities finansavimo projektų atrankos ir vertinimo skyriuje, nebuvo rotuojami, nes reikėjo išsaugoti šiam darbui reikalingas žinias ir įgūdžius.

42 Interesų konfliktų išvengti taip pat gali padėti „sukamųjų durų“ reiškinių atžvilgiu taikoma politika (žr. 23 dalį). Teisinių nuostatų, skirtų šiai rizikai apriboti, esama trijose iš keturių mūsų apžvelgtų valstybių narių, išskyrus Vengriją. Tačiau Rumunijoje ir Vokietijoje ES lėšas valdančios įstaigos netikrina, ar iš jų organizacijos išeinantys darbuotojai laikosi po darbo santykių pasibaigimo taikomų taisyklių. Maltoje asmenims, einantiems pareigas, susijusias su reguliavimo arba inspekcijos funkcijomis, taikoma direktyva dėl valstybės tarnautojams taikomos „sukamųjų durų“ reiškinių politikos. Tačiau direktyvos priede mūsų audituotų institucijų darbuotojai neįvardyti kaip tokias funkcijas atliekantys asmenys, o tai reiškia, kad direktyva jiems netaikoma. Rumunijos struktūrinių fondų vadovaujančiosioms institucijoms 2021 m. atlikus vidaus auditą taip pat nustatyta interesų konfliktų ir „sukamųjų durų“ reiškinių prevencijos priemonių trūkumų.

Stengiamasi didinti ES lėšų gavėjų skaidrumą

43 Atvira, palyginama ir skaidri informacija apie galutinius ES finansavimo gavėjus palengvina viešus patikrinimus ir tyrimą įtarus interesų konfliktus. Tai padidina tikimybę nustatyti interesų konfliktą, todėl gali turėti prevencinį ir atgrasomąjį poveikį.

44 Komisijos pasidalijamojo valdymo generalinių direktoratų interneto svetainėse pateikiamos nuorodos į nacionalines ir regionines interneto svetaines, kuriose išvardyti

ES žemės ūkio ir sanglaudos lėšų gavėjai²¹. Be to, Komisija suteikia viešą prieigą prie internetinės platformos „Kohesio“, kurioje pateikiama informacija apie sanglaudos lėšomis finansuojamus projektus visose valstybėse narėse. Tačiau skaidrumo tikslais skelbiamų duomenų kiekis yra ribotas iš dalies dėl to, kad nebūtų pažeisti ES ir nacionaliniai duomenų apsaugos reglamentai. Pavyzdžiui, neatskleidžiama BŽŪP paramos gavėjų, gaunančių iki 1 250 eurų, tapatybė²². Interneto svetainėse nepateikiama informacijos apie galutinius paramos gavėjus, kurie yra juridiniai asmenys, kadangi pagal 2014–2020 m. galiojusius teisės aktus to nebuvo reikalaujama.

45 Neseniai Europos Parlamento užsakymu atlikto tyrimo duomenimis, viešosios įstaigos, ribotos atsakomybės bendrovės ir kiti juridiniai asmenys sudaro apie dešimtadalį BŽŪP paramos gavėjų, tačiau gauna daugiau nei trečdalį ES lėšų²³. Sanglaudos srityje programavimo laikotarpiu po 2014–2020 m. privaloma nustatyti ES finansavimą gaunančių bendrovių galutinius tikruosius savininkus²⁴. Pagal 2023–2027 m. žemės ūkio teisinę sistemą reikalaujama, kad paramos gavėjai, kai taikytina, pateiktų informaciją apie įmonių grupes, kuriose jie dalyvauja²⁵. Tačiau joje nereikalaujama nurodyti galutinių tikrųjų savininkų.

46 2017 m. *Kovos su pinigų plovimu direktyva* nustatyti tikrųjų savininkų registrai. „Transparency International“ pabrėžė, kad Vengrijos ir Rumunijos registrai nėra vieši, o Vokietijoje ir Maltoje už prieigą prie jų reikia mokėti mokestį. Į mūsų imtį įtrauktose valstybėse narėse pasidalijamojo valdymo institucijos neturi savo duomenų bazių, susietų su šiais registrais, todėl didėja rizika, kad interesų konfliktai gali likti nepastebėti. Tačiau didinant skaidrumą turi būti laikomasi 2022 m. lapkričio mėn. Europos Teisingumo Teismo sprendimo dėl prieigos prie tikrųjų savininkų duomenų.

²¹ Apie sanglaudos sritį žr. Komisijos tinklalapį „[Europos Sąjungos sanglaudos politikos paramos gavėjai](#)“, apie žemės ūkio sritį – Komisijos tinklalapį „[BŽŪP lėšų gavėjai](#)“.

²² Pagal [Reglamento \(EB\) Nr. 1306/2013](#) 112 straipsnį.

²³ Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komiteto užsakymu parengtas tyrimas „[50 didžiausių BŽŪP ir sanglaudos fondų paramos gavėjų kiekvienoje ES valstybėje narėje](#)“, 2021 m.

²⁴ [Reglamento \(ES\) 2021/1060](#) 69 straipsnio 2 dalis.

²⁵ [Reglamento \(ES\) 2021/2116](#) 59 straipsnio 4 dalis.

Vėluojama į nacionalinę teisę perkelti direktyvą dėl pranešėjų apsaugos

47 Pranešimas apie pažeidimą yra tada, kai asmuo atskleidžia dirbant organizacijoje ar su ja bendradarbiaujant gautą informaciją apie korupciją ar kitus pažeidimus, padarytus tos organizacijos arba toje organizacijoje. Asmuo gali būti laikomas pranešėju tik tuo atveju, jei jis yra tos organizacijos dalis, todėl gali patirti atsakomųjų veiksmų, kitaip nei, pavyzdžiui, klientai ar kiti asmenys, kurie nedirba organizacijoje ar su ja nesusiję. Pranešėjų apsaugos priemonės gali padėti užkirsti kelią korupcijai ir sukčiavimui ir juos nustatyti. Valstybės narės turėjo iki 2021 m. gruodžio mėn. į nacionalinę teisę perkelti [ES direktyvos dėl pranešėjų](#) nuostatas, susijusias su asmenų, pranešančių apie ES teisės pažeidimus, įskaitant interesų konfliktus, turinčius įtakos ES finansinių interesų apsaugai, apsauga.

48 2022 m. pradžioje Komisija išsiuntė oficialius pranešimus 24 valstybėms narėms, iki 2021 m. gruodžio 17 d. nepranešusioms apie priemones, kuriomis užtikrinamas visiškas direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę. Iki 2022 m. gegužės mėn. tik aštuonios valstybės narės direktyvą buvo perkėlusios į savo nacionalinę teisę²⁶. Komisija stebi likusius atvejus. Iš apžvelgtų valstybių narių vienintelė Malta perkėlė direktyvą į nacionalinę teisę, tačiau Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja pastebėjo rimtų Maltos Pranešėjų apsaugos įstatymo trūkumų²⁷.

Interesų konfliktų nustatymo, sprendimo ir pranešimo apie juos priemonių spragos

49 Komisija ir valstybių narių institucijos turėtų turėti procedūras, skirtas nustatyti interesų konflikto situacijoms, susijusioms su jų darbuotojais. Pagal pasidalijamojo valdymo principą nacionalinės institucijos pirmiausia yra atsakingos už interesų konfliktų nustatymą ir sprendimą naudos gavėjų lygmeniu. Komisija, tikrindama nacionalinių kontrolės sistemų veikimą, taip pat gali nustatyti interesų konfliktus valstybėse narėse. Duomenų gavyba, lyginant informaciją iš skirtingų šaltinių, gali padėti nustatyti galimus interesų konfliktus.

²⁶ Kipras, Danija, Prancūzija, Latvija, Lietuva, Malta, Portugalija ir Švedija.

²⁷ Agence Europe: „[Parliamentary Assembly of Council of Europe considers that Malta’s Whistleblower Protection Act does not meet its objective](#),,, 20 December 2021.

50 Nustačius pažeidimus, susijusius su interesų konfliktais, jie turėtų būti tinkamai nagrinėjami ir sprendžiami. Siekiant geriau stebėti susijusią riziką, labai svarbu rinkti patikimą informaciją apie nustatytus interesų konfliktus.

Komisija daugiausia dėmesio skiria pranešimams apie įtariamus atvejus

51 Komisijos Tyrimų ir drausmės tarnyba (IDOC) Komisijos darbuotojų atžvilgiu atlieka administracinius tyrimus ir vykdo drausmines procedūras. IDOC tyrimą atlieka remdamasi paskyrimų tarnybos suteiktais įgaliojimais, kai ji gauna pranešimą iš informuotojo ar kito šaltinio apie pažeidimą. Už paskyrimų tarnybai pateiktos informacijos tikslumą, patikimumą ir išsamumą kiekvienas darbuotojas atsako pats.

52 Į mūsų imtį įtrauktuose generaliniuose direktoratuose, atsakinguose už pasidalijamojo valdymo politikos sritis, taip pat netikrinama darbuotojų savideklaracijose pateikta informacija (žr. [22](#) dalį), išskyrus atvejus, kai yra pagrindo manyti, kad būtų pagrįsta atlikti tyrimą. 2020 m., remiantis [IDOC veiklos ataskaita](#)²⁸, trys iš 83 naujai užregistruotų atvejų buvo susiję su interesų konfliktais Komisijoje.

53 OLAF taip pat gali tirti galimus sunkius ES darbuotojų pažeidimus, susijusius su jų profesine veikla, ir teikti drausmines rekomendacijas. 2020 m. metinėje ataskaitoje OLAF²⁹ paskelbė trumpą 2016–2020 m. drausminių rekomendacijų apžvalgą. 21 atvejis buvo susijęs su galimomis interesų konflikto situacijomis.

54 Komisija kartais nustato interesų konfliktus atlikdama bendruosius sistemų auditus valstybėse narėse. Peržiūrėjome 20 Komisijos sistemų auditų imtį (žr. [26](#) ir [27](#) dalis), įskaitant vieną atvejį, kai Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas nustatė Ispanijos įgaliotosios įstaigos darbuotojų interesų konfliktą ir pritaikė finansinę pataisą.

55 Už konkrečias politikos sritis atsakingi generaliniai direktoratai (pavyzdžiui, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas) taip pat imasi tolesnių veiksmų dėl pranešimų arba žiniasklaidos pateiktų įtarimų, kaip atveju, susijusiu su buvusiu Čekijos ministru pirmininku (žr. [4 langelį](#)).

²⁸ Activity Report of the Investigation and Disciplinary Office of the Commission (IDOC), 2020.

²⁹ [2020 m. OLAF metinė ataskaita](#).

4 langelis

Įtariamų interesų konfliktai Čekijoje

Nevyriausybinių organizacijų ir žiniasklaida tuometį Čekijos ministrą pirmininką kaltino dėl interesų konflikto, susijusio su jo kontroliuojamomis bendrovėmis ir jų, kaip ES žemės ūkio ir sanglaudos paramos gavėjų, statusu. Komisija (Žemės ūkio ir kaimo plėtros, Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties ir Regioninės ir miestų politikos generaliniai direktoratai) 2019 m. pradžioje atliko koordinuotą auditą. 2019 m. gruodžio mėn. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties ir Regioninės ir miestų politikos generaliniai direktoratai paskelbė savo galutinę audito ataskaitą. 2020–2021 m. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties ir Regioninės ir miestų politikos generaliniai direktoratai visus metus stebėjo, kaip Čekijos institucijos įgyvendina jų audito išvadas ir rekomendacijas. Atsižvelgiant į viešąjį interesą ir Europos Parlamento pateiktą prašymą, galutinė audito ataskaita viešai paskelbta 2021 m. balandžio 24 d. Savo 2021 m. metinėje veiklos ataskaitoje Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas informavo visuomenę, kad padaryta pažanga įgyvendinant daugumą rekomendacijų, tačiau trys iš jų, įskaitant rekomendaciją dėl tariamo interesų konflikto, vis dar įgyvendinamos. 2022 m. liepos mėn. EMPL GD ir REGIO GD baigė vykdyti su šiuo auditu susijusius tolesnius veiksmus, įgyvendinę visas dar neįgyvendintas rekomendacijas.

Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas atliko atitinkamų EŽŪFKP investicinių priemonių auditą. Čekijos mokėjimo agentūrai jis nustatė išlygą dėl jos kaimo plėtros programos, kaip nurodyta 2021 m. metinėje veiklos ataskaitoje. Dėl šios išlygos buvo parengtas veiksmų planas, kuriame Čekijos valdžios institucijų prašoma imtis taisomųjų veiksmų, ir šie veiksmai dabar yra vykdomi. Atlikus auditą buvo priimtas [sprendimas](#) taikyti Čekijai finansines pataisas.

Šaltinis. Europos Komisija.

56 Be to, OLAF turi įgaliojimus tirti galimus sukčiavimo, korupcijos ir visos kitos neteisėtos veiklos, turinčios įtakos ES finansiniams interesams, atvejus, įskaitant interesų konfliktus, jei yra pakankamas pagrindas įtarimams pareikšti. OLAF tyrimai gali baigtis rekomendacijomis generaliniams direktoratomis susigrąžinti neteisėtai išleistas sumas, taip pat OLAF gali perduoti bylas nacionalinėms baudžiamojo persekiojimo institucijoms arba [Europos prokuratūrai](#).

57 Per pastaruosius tris programavimo laikotarpius OLAF baigė nagrinėti 10 bylų, susijusių su BŽŪP projektais, kuriuose buvo interesų konflikto elementų (penkios bylos buvo susijusios su pasirengimo narystei finansavimu, viena buvo susijusi su 2000–2006 m., trys – su 2007–2013 m. ir viena – su 2014–2020 m. laikotarpiu). OLAF rekomendavo Žemės ūkio ir kaimo plėtros generaliniam direktoratui iš atitinkamų valstybių narių susigrąžinti iš viso 20 347 891 eurą.

58 Sanglaudos srityje 2000–2021 m. OLAF baigė nagrinėti 18 interesų konflikto bylų, susijusių su ERPF ir SF. Šešiolikoje iš šių bylų buvo pateiktos finansinės rekomendacijos Regioninės ir miestų politikos generaliniam direktoratui, jų bendra suma buvo 162 970 401 euras. 2000–2022 m. laikotarpiu OLAF nepradėjo jokių interesų konflikto tyrimų, susijusių su ESF.

Valstybės narės daug dėmesio skiria su viešaisiais pirkimais susijusių interesų konfliktų nustatymui, tačiau per mažai dėmesio skiria tam tikroms grėsmėms

59 Pagal Finansinio reglamento 61 straipsnio 3 dalį reikalaujama, kad asmenims, įgyvendinantiems ES lėšas, ir asmenims, rengiantiems atitinkamą teisinį pagrindą, „dėl priežasčių, susijusių su šeima, emociniu gyvenimu, politinėmis ar nacionalinėmis pažiūromis, ekonominiais interesais arba kitais tiesioginiais ar netiesioginiais asmeniniais interesais, [nekiltų] pavojus, kad [...] nebegalės nešališkai ir objektyviai vykdyti savo funkcijų“. Keletas institucijų, su kuriomis kalbėjomės, mums sakė, kad sunku gauti informacijos apie tokių asmenų emocinį gyvenimą, politines pažiūras ir asmeninius interesus ir daugeliu atvejų tokiai informacijai taikomos duomenų apsaugos taisyklės. Todėl ne visas interesų konfliktų priežastis galima nustatyti atliekant kryžmines registrų ir duomenų bazių patikras.

60 Valstybių narių valdžios institucijos daugiau dėmesio skiria interesų konfliktų nustatymui viešųjų pirkimų procedūrose nei kitose veiklos srityse. 2019 m. paskelbtose [Komisijos finansinių pataisų, kurias reikia atlikti dėl viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo, nustatymo gairėse](#) rekomenduojama taikyti 100 % pataisą, „[j]ei buvo nustatytas neatskleistas arba netinkamai sumažintas interesų konfliktas“, turintis poveikį pirkimo procedūros rezultatui.

61 Pastaraisiais metais atlikdami patikinimo pareiškimo auditus nustatėme pažeidimų, kuriems nacionalinės institucijos anksčiau neužkirto kelio arba kurių neištaisė ir kurie buvo susiję su galimais interesų konfliktais, kai pareiškėjai buvo susiję su kitais suinteresuotaisiais subjektais, dalyvaujančiais ES finansuojamuose projektuose (žr. pavyzdžius [5 langelyje](#)).

5 langelis

Su viešaisiais pirkimais susijusių interesų konfliktų, dalyvaujant privatiems naudos gavėjams, pavyzdžiai

Nustatėme, kad Čekijoje įgyvendinant projektą, pagal kurį vietoj senų autobusų buvo perkami nauji suspaustomis gamtinėmis dujomis varomi autobusai, paramos gavėjas ir konkurso laimėtojas priklausė tai pačiai grupei ir buvo jos kontroliuojami. Paramos gavėjas nereikalavo, kad potencialūs konkurso dalyviai turėtų patirties, o tai buvo labai neįprasta, atsižvelgiant į rekomendacijas, kurių paprastai reikalaujama įgyvendinant panašius projektus. Paramos gavėjas nepakankamai įrodė, jog ėmėsi tinkamų priemonių, kad užkirstų kelią interesų konfliktams, kylantiems dėl nuosavybės ir asmeninių ryšių su konkursą laimėjusiu dalyviu ir konkurso dalyviu, juos nustatytų ir pašalintų. Šis klausimas nebuvo įtrauktas į audito institucijos kontrolinį sąrašą.

Rumunijoje įmonė gavo ES paramą vynuogynų restruktūrizavimui ir pertvarkymui 15 hektarų plote, kuris 15 metų laikotarpiui buvo nemokamai išsinuomotas iš fizinio asmens, o po to vynuogynas turėjo būti grąžintas tam asmeniui. Rumunijos teisės aktuose reikalaujama, kad paramos gavėjai imtųsi visų būtinų priemonių, kad būtų išvengta situacijų, dėl kurių kyla interesų konfliktų, ypač tais atvejais, kai egzistuoja paramos gavėjų ir jų tiekėjų ryšiai. Paramos gavėjas pasirašė sutartį su kita įmone dėl mechaninio ir rankinio vynuogynų ravėjimo ir atraminės sistemos įrengimo. Nustatėme, kad žemės savininkas buvo vienintelis šio tiekėjo akcininkas ir administratorius. Šį atvejį nusiuntėme OLAF tolesniam tyrimui.

Šaltinis: Audito Rūmai.

62 Valstybėse narėse pastebėjome daug įvairių su viešaisiais pirkimais susijusių patikrinimų ir procedūrų. Atliekant tokius patikrinimus paprastai daugiausia dėmesio skiriama interesų konflikto deklaracijoms ir kartais tikrinami sprendimus priimančių asmenų vardai ir pavardės gyventojų duomenų bazėse arba pagal viešai prieinamas internetines priemones, pavyzdžiui, prekybos registrus. Kiti situacijų, galinčių rodyti interesų konfliktą, paprastai vadinamų grėsmėmis, pavyzdžiai pateikti [6 langelyje](#).

6 langelis

Interesų konfliktų viešuosiuose pirkimuose grėsmių pavyzdžiai

Saro krašto ir Bavarijos ERPF vadovaujančiosios institucijos, reguliariai tikrinančios viešųjų pirkimų procedūras, nustatė keletą grėsmių, rodančių galimus interesų konfliktus. Tai šios situacijos:

- tas pats rangovas visada laimi konkrečios perkančiosios organizacijos rengiamose procedūrose;
- nukrypstama nuo standartinių konkurso procedūrų be pagrįstos priežasties, pavyzdžiui, renkantis derybų procedūrą, kai galėjo būti taikoma atvira procedūra;
- konkurso dalyvių pasiūlymai visuomet skiriasi ta pačia procentine dalimi, pavyzdžiui, vienas pasiūlymas visuomet yra 10 % mažesnis už kitą.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis audito metu surinkta informacija.

63 Kitos galimų interesų konfliktų viešuosiuose pirkimuose grėsmės – didelė procentinė dalis procedūrų, kuriose dalyvauja tik vienas konkurso dalyvis (vieno pasiūlymo procedūros), arba neįprastas tiesioginių užsakymų skaičius (t. y. viešieji pirkimai be konkurso). Savo [šalies ataskaitoje dėl viešųjų pirkimų](#) Vengrija Komisijai pranešė, kad 2015–2017 m. įvairių šalies perkančiųjų organizacijų taikytų vieno pasiūlymo procedūrų dalis svyravo nuo 10 % iki 28 %. Iš viso tokios procedūros buvo taikomos beveik 17 % iš maždaug 8 800 Vengrijoje sudarytų sutarčių. Malta taip pat pranešė panašią procentinę vieno pasiūlymo procedūrų dalį (18,9 %), Rumunija – 50 %³⁰. Naujausiose [šalių ataskaitose, apimančiose 2018–2020 m.](#), tokios kiekybinės informacijos nebėra.

64 Iš Komisijos [bendrosios rinkos rezultatų suvestinės](#) matyti, kad 2020 m. buvo gana didelė procedūrų, kuriose dalyvauja tik vienas dalyvis, dalis – nuo 9 % Lietuvoje ir Švedijoje iki 51 % Lenkijoje. Kalbant apie į mūsų imtį įtrauktas valstybes nares, joje nurodyta, kad Rumunijoje šis rodiklis yra 41 %, Vengrijoje – 39 %, Vokietijoje – 19 %, Maltoje – 16 %. Šiuo klausimu Maltos nacionalinė audito institucija išreiškė susirūpinimą dėl viešųjų pirkimų, pavyzdžiui, dėl to, kad tiesioginiai užsakymai naudojami be reikiamų patvirtinimų ir neskelbiami specialiaame šalies viešųjų pirkimų žurnale³¹. Bendrosios rinkos rezultatų suvestinės 2 rodiklis yra susijęs su viešųjų

³⁰ Žr. 2018 m. [šalių ataskaitas dėl viešųjų pirkimų](#) (šalių ataskaitos ir informacija apie ES šalis), kurias ES ir EEE šalys pateikė Europos Komisijai.

³¹ [Generalinio auditoriaus ataskaita, 2019 m., Maltos nacionalinė audito institucija.](#)

pirkimų procedūromis, kai deramasi su įmone, neskelbiant jokio konkurso, ir šioms procedūroms interesų konfliktai būdingi labiau nei atviroms procedūroms. Šio rodiklio skaičiai į mūsų imtį įtrauktose valstybėse narėse yra gana maži. Tačiau Rumunijoje tokio tipo procedūra taikyta 22 % atvejų.

Valstybių narių audito institucijos nustatė interesų konfliktų valdymo trūkumų

65 Kalbant apie žemės ūkio sritį, tvirtinančiosios įstaigos teikia metinę nuomonę dėl tinkamo mokėjimo agentūrų vidaus kontrolės sistemų veikimo ir išlaidų, kurias prašoma Komisijos kompensuoti, teisėtumo ir tvarkingumo. Remiantis atitinkamomis Komisijos gairėmis³², šis darbas turėtų apimti tokius pažeidimus kaip interesų konfliktai. Į imtį įtrauktose valstybėse narėse tvirtinančiosios įstaigos nepranešė apie sisteminius mokėjimo agentūrų interesų konfliktų valdymo trūkumus. Vengrijoje ir Vokietijoje (Bavarijoje) jos, vertindamos operacijų tvarkingumą, pastaraisiais metais nustatė mažiau nei 10 (daugiausia formalių) klaidų, susijusių su interesų konfliktais.

66 Sanglaudos srityje 2014–2020 m. laikotarpiu nacionalinės arba regioninės audito institucijos vykdė auditus, kad įvertintų valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemas, įskaitant interesų konfliktų valdymą. Į mūsų imtį įtrauktos Vokietijos ir Vengrijos nacionalinės arba regioninės audito institucijos nepranešė apie jokių trūkumus. Maltos audito institucija padarė išvadą, kad valdymo ir kontrolės sistemos šalyje veikia, tačiau jas reikia šiek tiek patobulinti. Rumunijos audito institucija paminėjo tam tikrus trūkumus, susijusius su priemonės „Arachne“ (tai Komisijos teikiama rizikos vertinimo priemonė, kaip paaiškinta 67–69 dalyse) naudojimu valdant ERPF ir SF.

Interesų konfliktams nustatyti nepakankamai naudojama duomenų gavyba

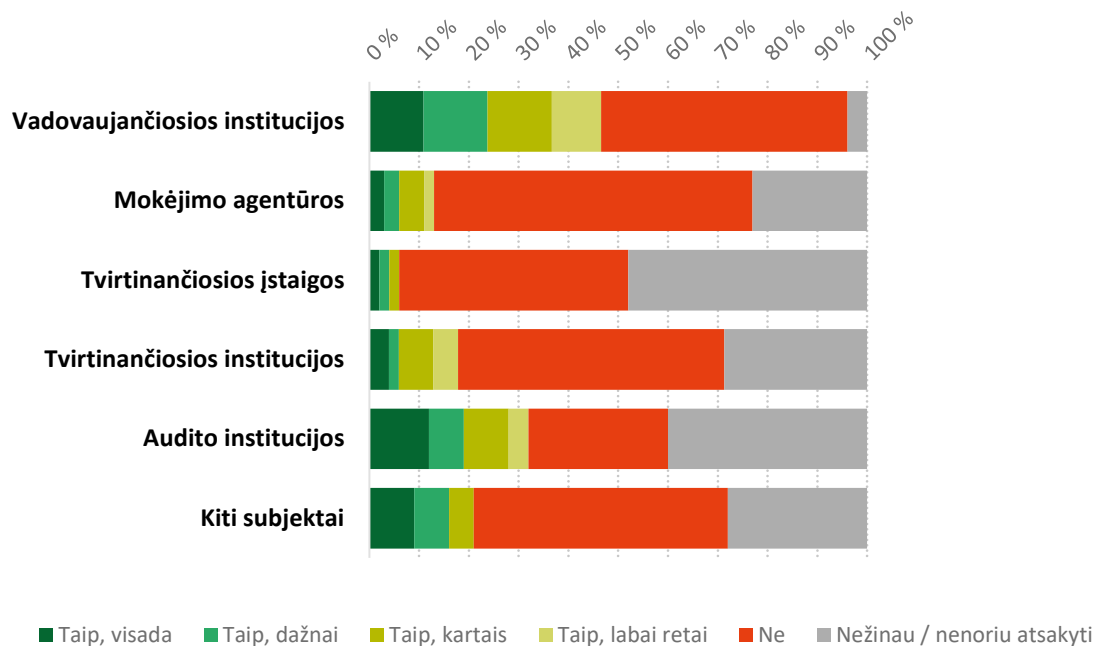
67 Komisija rekomenduoja valstybėms narėms naudoti Komisijos nemokamai suteikiamą priemonės „Arachne“ duomenų gavybos programą, kad padėtų užkirsti kelią sukčiavimui ir jį nustatyti. „Arachne“ yra rizikos vertinimo priemonė, jungianti kelis duomenų šaltinius ir nurodanti galimai rizikingus projektus ir paramos gavėjus.

³² Europos Komisija (AGRI GD), EŽŪGF ir EŽŪFKP sąskaitų sertifikavimo audito gairės, gairė Nr. 1 dėl akreditavimo reikalavimų, 2021 finansiniai metai.

68 Komisija siūlo priemonės „Arachne“ modulį, kuriuo vadovaujančiosioms institucijoms ir mokėjimo agentūroms suteikiama galimybė projektų atrankos etape įvertinti sukčiavimo ir interesų konfliktų riziką. Ši priemonė pati savaime negali parodyti faktinių interesų konfliktų, tačiau ji gali padėti vadovaujančiosioms institucijoms ir mokėjimo agentūroms nustatyti grėsmes, dėl kurių reikia atlikti tolesnį tyrimą. Priemonė „Arachne“ gali būti naudinga paramos gavėjo, rangovo ir subrangovo lygmeniu nurodant interesų konfliktus vykstant viešųjų pirkimų procedūroms. Tačiau į jos duomenų rinkinius nebuvo įtraukta informacija apie valstybės pareigūnus, kurie tvirtina projektų paraiškas, taikant pasidalijamojo valdymo principą, ir yra atsakingi už kontrolę į mūsų imtį įtrauktose valstybėse narėse.

69 Priemonės „Arachne“ naudojimas pasidalijamajam valdymui valstybių narių lygmeniu sanglaudos srityje paplitęs labiau nei žemės ūkio srityje. Maždaug ketvirtadalis valdant ir kontroliuojant ES lėšas dalyvaujančių įstaigų, atsakiusių į mūsų apklausos klausimus, priemonę „Arachne“ naudojo interesų konfliktams tikrinti ir nustatyti (26 %). Beveik pusė respondentų priemonės „Arachne“ nenaudojo (49 %), o ketvirtadalis arba nežinojo, arba nenorėjo sakyti (25 %). Daugiausiai priemone „Arachne“ naudojasi vadovaujančiosios institucijos (47 %), o mažiausiai – mokėjimo agentūros ir tvirtinančiosios įstaigos (atitinkamai 12 % ir 6 %). Iš 130 priemonę „Arachne“ naudojančių institucijų daugiau nei pusė (54 %) tai daro „visada“ arba „dažnai“, o likusios – tik „kartais“ arba „retai“ (žr. toliau [6 diagramą](#)):

6 diagrama. Priemonės „Arachne“ naudojimas tikrinant, ar projektuose nėra interesų konfliktų*

* 160 apklausoje dalyvavusių respondentų visose valstybėse narėse (daugiausia vadovaujančiosios institucijos, dažnai atliekančios koordinatorių funkcijas) pateikė atsakymus iš viso apie 501 instituciją.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis visose valstybėse narėse surinkta informacija.

70 2016 m. Komisija sukūrė ankstyvojo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistemą (EDES)³³, skirtą lėšoms, naudojamoms taikant tiesioginio ir netiesioginio valdymo principą. Šia sistema užtikrinama, kad pareiškėjai, keliantys riziką ES finansiniams interesams, būtų anksti aptikti ir jiems nebūtų leista dalyvauti skyrimo procedūrose arba atrankoje ES fondams įgyvendinti. Visų pirma, draudimas taikomas tiems, kurie įtariami sukčiavimu, korupcija, sunkiu profesiniu nusižengimu (įskaitant bandymus neteisėtai daryti įtaką sutarties skyrimo procedūrai) ar kita neteisėta veikla arba yra pripažinti kaltais dėl jų. Informacija apie tokius pareiškėjus taip pat būtų svarbi pasidalijamojo valdymo srityje. Kaip pranešėme Specialiojoje ataskaitoje 11/2022 „ES biudžeto apsauga. Reikia geriau pasinaudoti įtraukimo į juodąjį sąrašą galimybe“, šiuo metu pasidalijamojo valdymo srityje nėra ES lygmens mechanizmo, pagal kurį sandorio šalims būtų taikomas draudimas dalyvauti procedūroje, o priemonė „Arachne“ nėra sujungta su EDES. Atsižvelgiant į tai, kad abi programas kuria Komisija, jų integracijos nebuvimas reiškia, kad praleistos galimybės užkirsti kelią interesų konflikto situacijoms.

³³ Ankstyvojo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistema.

71 Į mūsų imtį įtrauktos valstybių narių institucijos paaiškino, kad jos pirmenybę teikia nacionalinėms duomenų bazėms, pavyzdžiui, nacionaliniams prekybos registrams ir gyventojų duomenų bazėms. Jų nuomone, tokiose duomenų bazėse pateikiama naujesnė ir išsamesnė informacija nei priemonėje „Arachne“. Be to, siekdamas užtikrinti sąžiningas viešųjų pirkimų procedūras ir išvengti interesų konfliktų, kai kurios Vengrijos, Maltos ir Rumunijos valdžios institucijos naudoja nacionalines duomenų gavybos priemones (žr. pavyzdį [7 langelyje](#)). Vokietijos vinstitucijos nenaudoja priemonės „Arachne“ ar kitų nacionalinių duomenų gavybos priemonių, nes joms susirūpinimą kelia duomenų apsauga ir „Arachne“ duomenų tikslumas bei patikimumas.

7 langelis

Rumunijos sistema PREVENT

Rumunijos nacionalinė tarnybinė etikos agentūra sukūrė informacinę sistemą PREVENT, skirtą interesų konfliktų viešuosiuose pirkimuose prevencijai. Sistema yra pagrįsta „sąžiningumo formomis“, kurias generuoja IT sistema, naudojama visoms viešųjų pirkimų procedūroms, vykdomoms per šalies elektroninių konkursų sistemą. Šiose sąžiningumo formose perkančiosios organizacijos turi įrašyti visų atitinkamų savo organizacijos ir konkurse dalyvaujančių organizacijų asmenų, priimančių sprendimus, pavardes. Tada PREVENT automatiškai patikrina šią informaciją pagal gyventojų registro ir verslo registro duomenis. Ji skiria 0 arba 1 balą, ir 1 balas reiškia galimą interesų konfliktą. Tokiu atveju etikos inspektorius išanalizuoja atvejį, kad atmestų klaidingą teigiamą rezultatą, o jei interesų konfliktas pasitvirtina, pateikia perkančiajai organizacijai įspėjimą dėl sąžiningumo.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis audito metu surinkta informacija.

72 Rumunijoje veikianti sistema PREVENT yra pavyzdys, kaip technologijos gali būti naudojamos tikrinant tūkstančius viešųjų pirkimų procedūrų. Tačiau tokia sistema turi ir trūkumų. Pavyzdžiui, ją galima naudoti tik elektroninėje konkursų sistemoje paskelbtiems konkursams (2018–2020 m. 16 % konkursų nebuvo paskelbti elektroninėje konkursų sistemoje), nėra sankcijų perkančiosioms organizacijoms, kurios neužpildo sąžiningumo formų, o galimi interesų konfliktai gali likti nepastebėti, nes faktiškai tiriami tik tie atvejai, kurie įvertinti 1 balu. 2020 m. taikant sistemą PREVENT buvo išanalizuotos 19 506 viešųjų pirkimų procedūros, ir etikos inspektoriai pateikė 10 įspėjimų dėl sąžiningumo, įskaitant keturis, susijusius su ES lėšomis. Be to, tokios priemonės veiksmingumas labai priklauso nuo jos algoritmo ir sąžiningumo formų duomenų kokybės.

73 Didėjant su viešaisiais pirkimais susijusių didelių duomenų rinkinių prieinamumui ir tobulėjant skaitmeninių priemonių, skirtų tokiems duomenims analizuoti, galimybėms, galima analizuoti viešųjų pirkimų sutarčių sudarymo dėsningumus³⁴, ir iš jų galima matyti, kad reikia atlikti tolesnį tyrimą. Tas pat pasakytina ir apie viešųjų dotacijų skyrimą. Apskritai duomenų gavybos priemonių naudojimas interesų konfliktams nustatyti vis dar nepakankamai išplėtotas.

Sprendimo mechanizmai yra įdiegti, tačiau procedūros gali užtrukti

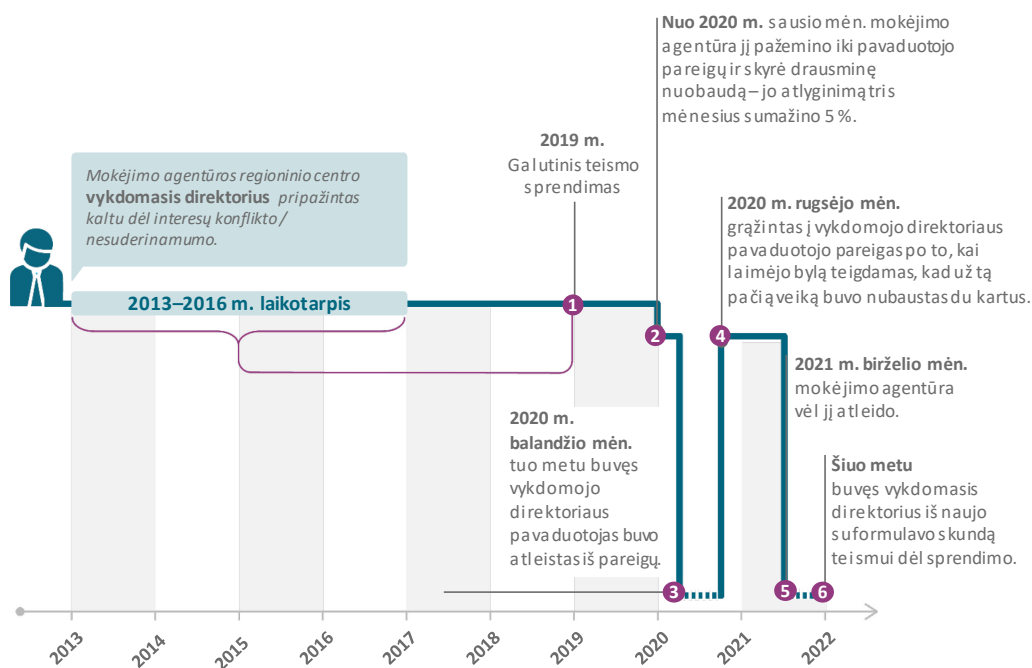
74 Interesų konfliktai gali būti susiję su kitais neteisėtais ar nesąžiningais veiksmais. Tai atspindi įvairios galimybės, kuriomis galima pasinaudoti nustačius tokius atvejus, pavyzdžiui:

- sankcijos ar drausminės procedūros, taikomos ES arba nacionaliniams pareigūnams, kurie, kaip nustatoma, pažeidė taisykles ar profesinius įsipareigojimus;
- procedūros, kuriomis siekiama apsaugoti ES biudžetą, pavyzdžiui, neteisėtai išmokėtų lėšų susigrąžinimas iš gavėjo arba Komisijos taikomas finansinės pataisos;
- baudžiamųjų bylų nagrinėjimas nacionaliniuose teismuose.

75 Į mūsų imtį įtrauktos valstybių narių institucijos nurodė, kad, taikydamos sankcijas už interesų konfliktus, jos paprastai nedaro skirtumo tarp ES ir nacionalinių lėšų. Rumunijos valdžios institucijos mus informavo apie tris atvejus, kai 2014–2020 m. jos skyrė sankcijas darbuotojams dėl interesų konfliktų (žr. **7 diagramą**).

³⁴ Žr., pavyzdžiui, Elizabeth Dávid-Barrett and Mihály Fazekas, *Grand corruption and government change: an analysis of partisan favoritism in public procurement*, *European Journal on Criminal Policy and Research* 26, 411–430 (2020).

7 diagrama. Interesų konfliktų sprendimas užtrunka

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis audito metu surinkta informacija.

76 Jei faktai atitinka nusikalstamos veikos požymius, prokurorai gali kreiptis į teismą (žr. [8 langelį](#)).

8 langelis

Interesų konfliktai gali būti susiję su įvairiomis nusikalstamomis veikomis, kurios vis dar tiriamos

Italijoje mokėjimo agentūros atstovai, turėję prieigą prie agentūros žemės ūkio paskirties sklypų registravimo sistemos, buvo apkaltinti teikę informaciją trečiosioms šalims apie sklypus, dėl kurių dar nesikreipė nė vienas ūkininkas. Šios trečiosios šalys kaltinamos tuo, kad vėliau pateikė prašymus dėl šių sklypų, neturėdamos galiojančios teisinės nuosavybės teisės į žemę ir nevykdydamos juose jokios žemės ūkio veiklos. Šios įtariamos veikos yra didelės įtariamo sukčiavimo bylos, susijusios su 2010 m. pateiktais prašymais, dėl kurių baudžiamasis procesas pradėtas 2021 m. ir tebevyksta, dalis.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis audito metu gauta informacija.

77 Kai dėl interesų konflikto ES lėšos išmokamos neteisėtai, atitinkamos sumos turi būti susigrąžinamos iš paramos gavėjo³⁵. Jei valstybė narė nesiima tinkamų susigrąžinimo veiksmų, Komisija gali nuspręsti taikyti finansines pataisas jos nacionaliniam biudžetui. Komisija taip pat gali taikyti finansines pataisas, kai nustato nacionalinių įstaigų, dalyvaujančių valdant ir kontroliuojant ES lėšas, kontrolės sistemų trūkumus, pavyzdžiui, [1 langelyje](#) aprašytu atveju.

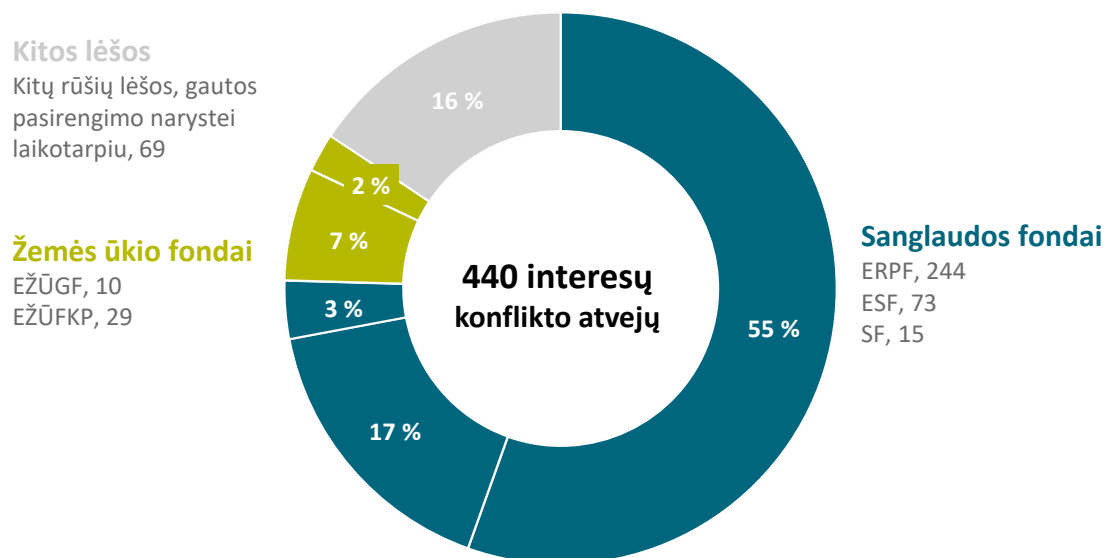
Pranešimai apie interesų konfliktus yra neišsamūs

78 Komisija ir į mūsų imtį įtrauktos valstybės narės neskelbia informacijos apie interesų konfliktų mastą pasidalijamojo valdymo srityje. [Generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose](#), [OLAF metinėse ataskaitose](#) ar [metinėse ES finansinių interesų apsaugos ataskaitose](#) nėra išsamios kiekybinės informacijos apie interesų konfliktų atvejus ar išvadas, taip pat nėra atitinkamo rodiklio, pagal kurį būtų galima įvertinti su interesų konfliktu susijusių pažeidimų dažnumą ir mastą pasidalijamojo valdymo srityje.

79 Valstybės narės apie pažeidimus ir sukčiavimą praneša OLAF per [Pažeidimų valdymo sistemą \(IMS\)](#). Nuo 2000 m. valstybės narės IMS pranešė apie 440 interesų konfliktų sanglaudos ir žemės ūkio srityse atvejų. Daugiau nei pusė šių atvejų (55,4 %) buvo susiję su ERPF, 19 % – su pasirengimo narystei fondais, 17 % – su ESF, o mažiausiai – su EŽŪGF ir SF (atitinkamai 2 ir 3,4 %) (žr. [8 diagramą](#) toliau). IMS užfiksuoti interesų konflikto atvejai sudaro 0,4 % visų pažeidimų, apie kuriuos pranešta (2022 m. kovo mėn. duomenys).

³⁵ Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 54 straipsnis ir Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 122 straipsnis.

8 diagrama. Interesų konflikto atvejai, apie kuriuos pranešta per IMS, pagal fondus

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis IMS duomenimis.

80 Tačiau dėl teisinių leidžiančių nukrypti nuostatų³⁶ ne visi pažeidimai įtraukiami į IMS. Pagal [ES pranešimo apie pažeidimus vadovą](#) apie pažeidimus OLAF pranešti neprivaloma, jei valstybės narės pažeidimus aptinka ir ištaiso prieš pateikdamos išlaidas Komisijai kompensuoti arba jei jų suma neviršija 10 000 eurų. Kaip nustatėme per ankstesnius auditus³⁷, IMS užregistruotų duomenų ir informacijos kiekis ir kokybė valstybėse narėse skiriasi. Be to, ne visi OLAF tirti atvejai užregistruoti IMS. Pavyzdžiui, tik šešias iš 18 OLAF pradėtų nagrinėti bylų, susijusių su interesų konfliktu sanglaudos srityje, atitinkamos valstybės narės užregistravo IMS. Valstybės narės taip pat gali manyti, kad interesų konfliktas yra nereikšminga platesnio masto sukčiavimo bylos dalis (pavyzdžiui, suklastoti dokumentai ar deklaracijos, korupcija ar kyšininkavimas), ir nepranešti apie tokias bylas, kaip apie susijusias su interesų konfliktais.

³⁶ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 122 straipsnio 2 dalis ir Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 50 straipsnio 1 dalis.

³⁷ Specialiosios ataskaitos 01/2019 „Kova su sukčiavimu naudojant ES lėšas“ 23–28 dalys ir 06/2019 „Sukčiavimo panaikinimas ES sanglaudos politikos srityje“ 47–57 dalys.

81 Be IMS duomenų, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas informaciją apie interesų konflikto atvejus ir su jais susijusį lėšų susigrąžinimą viešųjų pirkimų srityje iš valstybių narių gauna iš ESF, SF ir ERPF per [ES lėšų valdymo sistemą SFC](#). 2014–2020 m. valstybės narės pranešė apie 31 su interesų konfliktu susijusį pažeidimą, jų bendra suma buvo 3,4 milijono eurų ir jie turėjo įtakos viešųjų pirkimų procedūrų rezultatams (keturi buvo susiję su SF, 24 – su ERPF ir trys – su ESF). Šis 31 atvejis susijęs su 16 programų 11 valstybių narių.

82 Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas tokios informacijos apie panašius atvejus, susijusius su EŽŪFKP, per SFC negauna, nes valstybės narės siunčia tik suvestines lenteles, kuriose nenurodoma kiekvieno atvejo pažeidimo rūšis.

Išvados ir rekomendacijos

83 Darome bendrą išvadą, kad ir Komisija, ir valstybės narės dėjo pastangas sprendžiant interesų konfliktų problemą, tačiau vis dar esama spragų, visų pirma skatinant skaidrumą ir nustatant rizikingas situacijas.

84 Komisijos vidinių interesų konfliktų prevencijos sistema yra pagrįsta ES tarnybos nuostatais, jų įgyvendinimo nuostatomis ir etikos kodeksais bei vadovais ir apima išsamius mokymus apie etiką (20–22 dalys). Be to, Europos ombudsmenė išnagrinėjo Komisijos praktiką, susijusią su „sukamųjų durų“ reiškiniu, ir rekomendavo laikinai uždrausti buvusiems pareigūnams įsidarbinti, jei jie kelia riziką, kurios negalima sumažinti tinkamai prižiūrimais ir įgyvendinamais apribojimais (žr. 24 dalį).

85 Komisijos auditai sanglaudos ir žemės ūkio srityse apima, kai tinkama, interesų konfliktus, nuo 2021 m. taip pat ir susijusius su tiesioginėmis išmokomis ūkininkams. Komisijos auditai padeda nustatyti interesų konfliktų prevencijos trūkumus, dažnai susijusius su procedūriniais klausimais, taip pat bendresnius viešųjų pirkimų valdymo trūkumus (25–28 dalys).

86 Mūsų apžvelgtose valstybėse narėse yra nustatytos taisyklės ir procedūros, skirtos interesų konfliktų prevencijai ir valdymui, tačiau 2018 m. priėmus atnaujintą Finansinį reglamentą jos iš esmės nepasikeitė. Savideklaracijos yra plačiausiai taikomas metodas, kartu su mokymais ir informuotumo didinimo veikla etikos ir sąžiningumo srityje, o darbuotojų rotacijai rečiau teikiama pirmenybė. Vyriausybės nariai, dalyvaujantys priimant sprendimus ir skirstant ES programų finansavimą, neprivalėjo pateikti jokios deklaracijos (29–42 dalys).

87 Turint atvirą, palyginamą ir skaidrią informaciją apie galutinius ES lėšų gavėjus, taip pat galima užtikrinti geresnius viešus patikrinimus. Savo interneto svetainėje Komisija pateikia nuorodas į nacionalines ir regionines interneto svetaines, kuriose išvardyti ES žemės ūkio ir sanglaudos lėšų gavėjai. Be to, Komisija suteikia viešą prieigą prie internetinės platformos „Kohesio“, kurioje pateikiama informacija apie sanglaudos lėšomis finansuojamus projektus visose valstybėse narėse. Dabar šiose svetainėse nėra informacijos apie galutinius paramos gavėjus, kurie yra juridiniai asmenys, o tai riboja skaidrumą. Naujuoju sanglaudos srities programavimo laikotarpiu valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemose bus privaloma nurodyti ES finansavimą gaunančių bendrovių galutinius tikruosius savininkus. Žemės ūkio srities lėšų gavėjai nuo 2023 m. turės teikti informaciją apie įmonių grupes, kurių veikloje jie dalyvauja (43–46 dalys).

88 Keisdamiesi informacija su valstybių narių valdžios institucijomis padarėme išvadą, kad sunku gauti informaciją apie emocinį gyvenimą, politines pažiūras ir asmeninius interesus ir daugeliu atvejų jai taikomos duomenų apsaugos taisyklės. Vykdydami viešuosius pirkimus pastebėjome, kad valstybėse narėse taikomos įvairios tikrinimo procedūros, paprastai daugiausia dėmesio skiriant interesų konflikto deklaracijoms, o kartais įtraukiant sprendimus priimančių asmenų vardų ir pavardžių patikras gyventojų duomenų bazėse ir viešai prieinamose internetinėse priemonėse, pavyzdžiui, prekybos registruose (59–62 dalys).

89 Pasidalijamojo valdymo institucijos taip pat tikrina viešųjų pirkimų situacijas, kurios gali rodyti interesų konfliktą ir paprastai yra vadinamos grėsmėmis. Tačiau nustatėme, kad tam tikroms grėsmėms buvo skiriama nepakankamai dėmesio, pavyzdžiui, situacijoms, kai yra didelė dalis procedūrų, kuriose dalyvauja tik vienas dalyvis, arba kai dėl sutarčių su tiekėjais deramasi be konkurso (63 ir 64 dalys).

90 Priemonės „Arachne“ naudojimas yra savanoriškas. Priemonėje taip pat nėra informacijos apie valstybės tarnautojus, dalyvaujančius valdant ir kontroliuojant ES lėšas. Tai riboja interesų konflikto situacijų, kurias ji gali padėti nustatyti, pobūdį (67–69 dalys). Kaip ir bet kurios kitos duomenų gavybos priemonės, jos naudingumas labai priklauso nuo turimų pagrindinių duomenų kiekio ir kokybės.

91 Valstybės narės renka duomenis apie interesų konfliktus, nes privalo registruoti pažeidimus ir apie juos pranešti Komisijai. Dėl ataskaitų teikimo trūkumų nei Komisija, nei valstybės narės neturi išsamios informacijos apie sumas, kurias paveikė interesų konfliktai pasidalijamojo valdymo srityje, ir nėra atitinkamo rodiklio (78–82 dalys).

1 rekomendacija. Gerinti gebėjimą užkirsti kelią interesų konfliktams, juos nustatyti ir apie juos pranešti

Komisija turėtų:

- a) sukurti palankesnes sąlygas ir skatinti valstybių narių institucijas dalytis gerąja patirtimi, susijusia su tuo, kaip nustatyti įvairias interesų konflikto situacijas, aprašytas Finansinio reglamento 61 straipsnio 3 dalyje: susijusias su šeima, emociniu gyvenimu, politinėmis ar nacionalinėmis pažiūromis, ekonominiais interesais ar bet kokiais kitais tiesioginiais ar netiesioginiais asmeniniais interesais;
- b) skatinti keistis gerosios patirties pavyzdžiais, susijusiais su didelių duomenų rinkinių ir duomenų gavybos priemonių naudojimu valstybėse narėse siekiant

nustatyti interesų konfliktus, ir paraginti valstybes nares visoms savo institucijoms suteikti galimybę šiomis priemonėmis naudotis ir sistemingai jas naudoti;

- c) parengti valstybėms narėms skirtas aiškias gaires, kada ir kaip Komisijai išsamiai ir vienodai per IMS pranešti apie sukčiavimą ir pažeidimus, susijusius su interesų konfliktais.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2024 m.

2 rekomendacija. Skatinti skaidrumą

Komisija turėtų:

- a) nustatyti ir skleisti gerąją patirtį, įskaitant rengiant ir priimant programas ir priemones taikytas procedūras interesų konfliktams išvengti;
- b) sukurti palankesnes sąlygas valstybėms narėms keisti gerosios patirties pavyzdžiais, kaip reikalauti pateikti deklaracijas apie nacionalinio ar regioninio viešojo sektoriaus darbuotojų, einančių su sprendimų priėmimu susijusias pareigas pasidalijamojo valdymo srityje, pajamas ir turtą, siekiant didinti skaidrumą ir atskaitomybę bei mažinti neatskleistų interesų konfliktų riziką.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2024 m.

Šią ataskaitą priėmė I kolegija, vadovaujama Audito Rūmų narės Joëlle Elvinger, 2023 m. sausio 25 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas
Tony Murphy

Santrumpos

AGRI GD: Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas

BUDG GD: Biudžeto generalinis direktoratas

BŽŪP: bendra žemės ūkio politika

EBPO: Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija

EDES: Ankstyvojo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistema

EMPL GD: Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas

EPPO: Europos prokuratūra

ERPF: Europos regioninės plėtros fondas.

ESF: Europos socialinis fondas

EŽŪFKP: Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.

EŽŪGF: Europos žemės ūkio garantijų fondas.

GRECO: Kovos su korupcija valstybių grupė

IDOC Komisijos Tyrimų ir drausmės tarnyba

IMS: Pažeidimų valdymo sistema

OLAF: Europos kovos su sukčiavimu tarnyba

REGIO GD: Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas

SF: Sanglaudos fondas

SFC: Europos Sąjungos fondų valdymo sistema

Žmogiškųjų išteklių GD: Žmogiškųjų išteklių ir saugumo generalinis direktoratas

Terminų žodynelis

„Arachne“: Komisijos sukurta duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonė, skirta padėti vadovaujančiosioms institucijoms ir mokėjimo agentūroms valdyti ir kontroliuoti ESI ir BŽŪP fondus.

„Sukamųjų durų“ reiškiny: situacija, kai asmuo palieka teisėkūros ar reguliavimo funkcijas ir pradeda eiti susijusias pareigas privačiame sektoriuje arba atvirkščiai.

Dideli duomenų kiekiai: dideli nestruktūrizuoti duomenų kiekiai iš įvairių šaltinių, jų apdorojimas, rinkimas, saugojimas ir analizė, siekiant atskleisti reikšmingus modelius, tendencijas ir sąsajas.

Įtariamasis sukčiavimas: pažeidimas, dėl kurio pradedami administraciniai arba teismo procesai, siekiant nustatyti, ar tai sukčiavimo atvejis.

Kaimo plėtros programa: Komisijos patvirtintų daugiamečių nacionalinių arba regioninių tikslų ir veiksmų, padedančių įgyvendinti ES kaimo plėtros politiką, rinkinys.

Klaida: neteisingo skaičiavimo ar pažeidimo dėl teisinių ir sutartinių reikalavimų nesilaikymo rezultatas.

Korupcija: piktnaudžiavimas viešąja, korporacine ar asmenine valdžia siekiant neteisėtos naudos.

Mokėjimo agentūra: valstybės narės paskirta įstaiga ES žemės ūkio išlaidoms administruoti.

Paramos gavėjas: fizinis ar juridinis asmuo, kuris gauna dotaciją arba paskolą iš ES biudžeto.

Pasidalijamasis valdymas: ES biudžeto lėšų panaudojimo metodas, kai, priešingai nei tiesioginio valdymo atveju, Komisija užduočių vykdymą perduoda valstybėms narėms, išlaikydama galutinę atsakomybę.

Patikinimo pareiškimas: Audito Rūmų metinėje ataskaitoje skelbiamas pareiškimas, kuriame Audito Rūmai pateikia savo audito nuomones dėl ES finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų tvarkingumo.

Pavojaus ženklai: rodiklis, iš kurio matyti, kad sandoris ar kita veikla gali būti nesąžininga.

Pažeidimas: ES (arba atitinkamų nacionalinių) taisyklių ar sutartinių įsipareigojimų pažeidimas.

Pažeidimų valdymo sistema: taikomoji programa, kuria valstybės narės naudojami, kad praneštų OLAF apie pažeidimus, įskaitant įtariamą sukčiavimą.

Pranešėjas: asmuo, dažnai darbuotojas, atskleidžiantis informaciją apie neteisėtus veiksmus įmonėje ar organizacijoje.

Sukčiavimas: tyčinis, neteisėtas ir apgaulingas siekis įgyti materialinės naudos atimant iš kitos šalies turtą ar pinigus.

Tiesioginės išmokos: paramos išmokos, daugiausia su plotu susijusi pagalba, tiesiogiai skiriamos ūkininkams iš Europos žemės ūkio garantijų fondo.

Tikrasis savininkas: asmuo, galiausiai gaunantis naudą arba esantis suinteresuotas įmone arba organizacija.

Tvirtinančioji įstaiga: kalbant apie žemės ūkio išlaidas, viešas arba privatus subjektas, valstybės narės paskirtas akredituoti mokėjimo agentūras ir kasmet tvirtinti jų finansinių ataskaitų patikimumą bei jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Vadovaujančioji institucija: nacionalinė, regioninė ar vietos (viešojo ar privačiojo) institucija, valstybės narės paskirta ES finansuojamai programai valdyti.

Veiksmų planas: dokumentas, kuriame nustatomi veiksmai, kurių reikia imtis, kad būtų pasiektas konkretus tikslas.

Veiksmų programa: ES finansuojamų sanglaudos projektų įgyvendinimo nustatyto laikotarpio programa, atspindinti Komisijos ir atskirų valstybių narių sudarytuose partnerystės susitarimuose nustatytus prioritetus ir tikslus.

Komisijos atsakymai

<https://www.eca.europa.eu/lt/Pages/DocItem.aspx?did=63584>

Chronologija

<https://www.eca.europa.eu/lt/Pages/DocItem.aspx?did=63584>

Audito grupė

Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose pateikiami Audito Rūmų atliktų auditų, susijusių su įvairių sričių ES politika ir programomis arba su konkrečių biudžeto sričių valdymo temomis, rezultatai. Audito užduotis Audito Rūmai atrenka ir parengia taip, kad jos turėtų kuo didesnį poveikį, atsižvelgdami į neveiksmingumo ar neatitikties teisės aktams riziką, susijusių pajamų ar išlaidų lygį, būsimus pokyčius ir politinį bei viešąjį interesą.

Šį veiklos auditą atliko Audito Rūmų narės Joëlle Elvinger vadovaujama I audito kolegija „Tausus gamtos išteklių naudojimas“. Auditui vadovavo Audito Rūmų narys Pietro Russo, jam padėjo kabineto vadovė Chiara Cipriani, kabineto atašė Benjamin Jakob, pagrindinis vadybininkas Richard Hardy, užduoties vadovas Jan Huth, užduoties vadovo pavaduotoja Anca Florinela Cristescu, auditoriai Servane de Becdelièvre, Maciej Szymura, Mihaela Vacarasu, Lutz Venske. Diagramas parengti padėjo Marika Meisenzahl. Kalbinę pagalbą teikė Michael Pyper.

Iš kairės į dešinę: Pietro Russo, Benjamin Jakob, Anca Florinela Cristescu, Richard Hardy, Servane de Becdelièvre, Jan Huth

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2023

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta [Audito Rūmų sprendime Nr. 6-2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenciją](#). Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Tie asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, neturi iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų:

4 ir 7 diagramos – piktogramos: diagramos parengtos naudojant [Flaticon.com](#) išteklius.
© Freepik Company S.L. Visos teisės saugomos.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų europa.eu domeno svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.

PDF	ISBN 978-92-847-9575-8	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/038270	QJ-AB-23-006-LT-N
HTML	ISBN 978-92-847-9556-7	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/13181	QJ-AB-23-006-LT-Q

Interesų konfliktai yra ES biudžetui įtakos turintys pažeidimai, kurie atsiranda, kai dėl priežasčių, susijusių su šeima, emociniu gyvenimu, politinėmis ar nacionalinėmis pažiūromis, ekonominiais interesais arba bet kokiais kitais asmeniniais interesais, kyla pavojus, kad asmuo, dalyvaujantis valdant ES biudžetą, nebegali nešališkai ir objektyviai vykdyti savo funkcijų.

Nagrinėjome, ar interesų konfliktai yra tinkamai sprendžiami žemės ūkio ir sanglaudos politikos srityje. Darome išvadą, kad Komisija ir valstybės narės yra įdiegusios interesų konfliktų prevencijos ir valdymo sistemą, tačiau vis dar esama spragų skatinant skaidrumą ir nustatant rizikingas situacijas.

Rekomenduojame Komisijai imtis veiksmų, kuriais būtų gerinami gebėjimai užkirsti kelią interesų konfliktams, juos nustatyti ir apie juos pranešti bei skatinamas skaidrumas.

Audito Rūmų specialioji ataskaita, parengta pagal SESV 287 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklauskos: eca.europa.eu/lt/Pages/ContactForm.aspx
Interneto svetainė: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors